

עַל הַצַּדִּיקִים
וְעַל הַחֲסִידִים

ממי רצה מרן הגרש"ז אויערבך זצ"ל לקבל ברכה?

פִּי בָרוּךְ הוּא (כב יב)

מִרְנָה הִיא קוֹנָה
בְּקִבְעוֹת יִינוֹת
מִחֲנוֹת הַיִּינוֹת
שֶׁל הָאֱלֹמִנָה
מִרְקָה זִלוֹטְנִיק
(בְּרַח' הַשֵּׁל"ה 5
ב"שְׁעָרֵי חֶסֶד")..
וְכִשְׁנֹסְתִּלְקָה,

סיפר רבינו שלא היה בכך רק משום חיזוק אלמנה, אלא שרצה לקבל את ברכתה. כולם התפלאו, רבינו הגדול זקוק לברכתה של מוכרת היין? והוא סיפר: מעשה שהיה לפני שנים רבות בימי המנדט הבריטי נפוצה שמועה שמתחת לחנות היין שלה מוחבא מחסן נשק של אחת המחתרות.

יום אחד הגיעו חיילים בריטיים ותוך כדי שחיפשו את מסתור הנשק, נכנסו לחנותה והסתובבו אנה ואנה. והנה בחנותה היו שלושה מיכלי יין בגובה אדם.. כשיצאו הגיעה לביתי מבוהלת, לשאול מה דין היין, האם הוא נעשה יין נסך. ראשית, בקשתיה לשבת ולהרגע מסערת רוחה ואז בקשתי לשחזר מזכרונה האם נגעו במיכלי היין, התברר שבאחד משלשת המכלים הם נגעו וממילא דינו כיון נסך, כך איבדה ברגע שלישי מנכסיה.

בהמשך הערב ראיתי איך היא מרוקנת בטרחה רבה את כל היין שבמיכל למרזב הזורם לביוב, כך במשך עשרות פעמים הביאה איתה עוד כמה ליטרים יין ועוד כמה ליטרים. מני אותו יום הרגשתי שאשה כזו, שויתרה על שליש מנכסיה בלי לערער ולהתווכח, כי זו ההלכה, אשה כזו הייתי רוצה להתברך מפי.

(הכתבה המלאה בפנים הגליון)

לאחר מלחמת ששת הימים, כשהעיר
העתיקה נפתחה ליהודים, הלכתי לקבר
ה"אור החיים" הקדוש וראיתי את
שעוללו הירדנים לבית הקברות

הגאון רבי ראובן אלבז שליט"א
על הנס הגדול בקברו של בעל האור החיים הקדוש

עליהם סלע, והם מתו במקום. "גם אני הייתי אמור לשבור את המצבה יחד איתם", סיפר הערבי, "אבל אמרתי כי אינני מוכן לעשות זאת, ונמלטתי על נפשי, וכך נותרתי בחיים!"

**חשבנו להקים בניין עבור
מאה וחמישים תלמידים**

הגאון הקדוש רבי גרשון מקיטוב זצ"ל, גיסו של ה"בעל שם טוב" הקדוש, שעלה לארץ ישראל, שאל את ה"אור החיים" הקדוש, מדוע הוא מדבר עם אנשים שאינם יראי שמיים. השיב לו רבנו חיים בן עטר: "מה אעשה, כך היא דרכי לקרב את הרחוקים!"

זו הייתה דרכו של ה"אור החיים" הקדוש אשר קירב רחוקים והחזירם לצור מחצבתם, וזו היא דרכם של מוסדות הישיבה הקרויה על שמו של ה"אור החיים" הקדוש.

ה"אור החיים" הקדוש כתב במפורש במכתביו, כי כל אלו שימשיכו ויתמכו בישיבתו, הוא ימשיך עליהם בתפילתו, הן בחיותו והן לאחר שילך לעולם שכולו טוב. ואכן, כל מי שסייע ביד ה"אור החיים" הקדוש ראה פלאות.

לאחר מלחמת ששת הימים, כשהעיר העתיקה נפתחה ליהודים, הלכתי לקבר ה"אור החיים" הקדוש וראיתי את שעוללו הירדנים לבית הקברות. הרשעים ניפצו מצבות רבות, אך בקברו של ה"אור החיים" הקדוש לא הצליחו לגעת.

היה עובד ערבי שהועסק בחברת 'בלובנד' ונהג להביא למנהל תלמוד תורה 'המסורה' מרגרינה שיוצרה במפעל. באחת מפגישותיהם, סיפר הערבי למנהל תלמוד התורה כי עיניו ראו ולא זר, כיצד שני ירדנים באו ועמדו לנפץ את המצבה, ולפתע התהפך

כך אירע גם בהקמת ישיבתנו הקרויה על שמו. אנו לא עשינו מאומה, רק הושטנו את היד, והצדיק פעל עבורנו. בתחילה חשבנו להקים בניין עבור מאה וחמישים תלמידים, על פני חצי מהשטח העומד לרשות הישיבה כיום. אבל הייתה התנגדות מהשכנים, ונוצרו מגיעות רבות. התאזרנו בסבלנות, פיצינו את התושבים שגרו באזור בדמי מפתח ואת בעלי החניות והמפעלים שהיו מסביב. אט אט, הסירו כולם את התנגדותם, והבניין החדש קם ונבנה באותן אבנים של הבניין הישן.

השם היה מתורגם לשפה העברית ['דקל']

לעיתים אנו פוגשים אדם שכלפי חוץ נראה רחוק מתורה ומצוות, אורחות חייו רחוקים מדרך ה', דעותיו מנוגדות לדרך התורה, והשקפותיו פסולות. אך אם נתחקה אחר שורשיו, יתברר לנו שאבות אבותיו היו רבנים גדולי תורה. צריך לגלות כלפיו יחס של קרבה, לרומם ולמשוך אותו בעבתות אהבה אל בורא עולם ואל דרך ה', לקרבו אל התורה והיראה ואל שמירת המצוות. אלו אינם דיבורים בעלמא. בדורנו זכינו לראות את הדברים במוחש. לפני כמה שנים הגיעו לישיבתנו כמה בחורים שהיו בעלי עדינות נפש מיוחדת. שאלתי אותם לשם משפחתם. השם היה מתורגם לשפה העברית ['דקל'] ושאלתי מה שם משפחתם המקורי. לאחר דרישות וחקירות על מוצאם, גילינו שהם נצר לאחת המשפחות המיוחסות בישראל, מצאצאיו של אחד מגדולי ישראל הקדמונים - רבנו המהריק"ש, רבי יעקב קשטרו זצ"ל, מחבר הספר "אוהלי יעקב", רבה של מצרים, שחי לפני כארבע מאות שנה, והיה בן דורו

לְעִילָיו נִשְׁמַת

הַרְה"ג

ר' אֶלְטֶעֶר מֵרֵדְכִי בֶּרֶג זצ"ל

ב"ר דן ז"ל

מֵרָא דֵּאֲתֵרָא דְקַהִילַת עֵטְרַת רֵא"ש
מוֹנְסִי נְיוֹ יוֹרֵק

נִלָּב ע"ח"י סִיוֵן תשע"ז
ת.נ.צ.ב.ה.

נִדְבַת בְּנוֹ ר' צְבִי בֶּרֶג שִׁיחִי

ורעהו של מרן הבית יוסף.

הוא בעצמו רצה לחבר ספר הלכות כדוגמת ה'שולחן ערוך', אך כיוון שכבר יצא לאור ספרו של מרן הבית יוסף, כתב בספרו רק הגהות על ה'שולחן ערוך'.

כשמוורנו ורבינו, מרן רבנו הגדול, גאון עוזנו והדר תפארתנו הרב עובדיה יוסף זצוק"ל היה במצרים, אחד ממשפחת קשטרו ביקש לכבדו, ונתן לו את כתבי היד של זקנו, רבי יעקב קשטרו זצ"ל, מרן שמח מאוד על המתנה היקרה, וכשבא לארץ ישראל ניגשו אליו מהאוניברסיטה ורצו לקנות ממנו את כתבי היד בסכום כסף גדול, אך מרן זצוק"ל לא הסכים למכור את כתב היד הקדוש הזה בשום פנים ואופן!

זכתה ישיבת 'אור החיים' להחזיר את הבנים לשרשם, וראינו בחוש שמתקיים הפסוק: "לא ימושו מפִּיךָ ומפי זרעך ומפי זרע זרעך" אמר ה' מעתה ועד עולם" (ישעיה נט, כא).

אביהם של הבחורים הללו היה מנהל בית ספר גדול

אביהם של הבחורים הללו היה מנהל בית ספר גדול של כאלף תלמידים. הבן הגדול, בן השבע-עשרה, הגיע לישיבה לשבת, ונפשו חשקה בתורה. הוא רצה להישאר בישיבה עוד כמה ימים, אך האב התנגד לכך בנחרצות והחליט להגיע לישיבה כדי לקחת את בנו.

אמר ועשה. הגיע לישיבה, ושאל היכן בנו. אמרו לו שהוא סועד יחד עם תלמידי הישיבה בחדר האוכל. כשהגיע לשם ראה שהבחורים ניגשים ליטול ידיים לסעדת הבוקר. הוא עמד לא רחוק, והסתכל איך כל אחד ואחד מהבחורים, באדיבות מופלאה, ממלא לשני את הספל לנטילת ידיים, ואומר "בכבוד, בכבוד, בכבוד..."

אחר כך נכנס לחדר האוכל וראה לנגד עיניו מאות בחורי ישיבה הסועדים את סעודתם בשקט, בנועם, בדרך ארץ. הוא היה אחוז התפעלות. הוא הרי יודע מה זה מוסד חינוכי. בבית הספר שלו יש אלפי תלמידים, וחלק ניכר מזמנו מוקדש להתמודדות עם בעיות משמעת שלהם... לאחר מכן הוא נכנס לחדר הלימוד שלי. הוא דיבר אליי בנימה מפויסת: "כבוד הרב, האמת היא שבאתי לקחת את בני ולמחות בפניהם על השערורייה שעשיתם כשגזלתם ממני את הבן. אבל לאחר שראיתי את הבחורים שלכם בחדר האוכל והתפעלתי מהדרך ארץ ומהמידות הטובות שלהם, אני אומר לכם: לא אכפת לי שכל הבנים שלי ילמדו כאן..."

ובאמת כך היה, במשך השנים ארבעת בניו למדו בישיבה, וברבות הימים הפכו למזכירי הרבנים ומרביצי תורה לעדרים. אחד מהם משמש כיום כראש כולל, והשני מלמד בתלמוד תורה, ברוך ה'. אחר כך נעשינו ידידים והוא בעצמו [האבא] התחזק ונעשה ירא שמיים בתכלית.

הגה"צ רבי יעקב גלינסקי על תורתינו הקדושה והמתחכמים...

'מזל טוב' לחבלי הכביסה החדשים, חלוקת שוקולד לילדים שמפריעים ללמוד, ובקשת ברכה ממוכרת היין..

מעט ממידותיו האצילות של מרן הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל

הַן עַם כְּלָבִיא יָקִים וְכָאֲרִי יִתְנַשֵּׂא כַּג כַּד

צועד לו מרן הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל בדרכו מתפילת שחרית לביתו מוקף כתמיד בקבוצת יהודים, מהם תלמידי חכמים שבאים לדבר בלימוד, מהם יהודים שבאים לשאול שאלות הלכתיות ומהם יהודים שבאים לעצה וברכה.

לא הרחק מביתו, גרה אשה מבוגרת וגלמודה, שהיה ידוע לכל שהיא לוקה בנפשה, כאשר חלף רבינו באותו יום סמוך לביתה, ראתה אותו ורצה לכיוונו ו'בישרה' לו שמגיע לה 'מזל טוב' שכן התקינו בחצרה חבלים חדשים לתליית כביסה. מרן נעצר והקשיב לדבריה בריכוז, תוך שהוא מראה לה סימני התלהבות והתרגשות מ'השמחה הגדולה'. ואז אמר לה שהוא רוצה לראות את החבלים החדשים בעצמו! הוא הסתובב ושב על עקביו לתחילת הרחוב, עלה לחצר ביתה לראות את החבלים החדשים, הביט עליהם ושיבחם שהם נראים כה מוצלחים והצורה שהותקנו כה מוצלחת...

שמע רבינו, ילד שאומר לחברו שלא הצליח לצלמו

כשהגיע פעם הגה"צ רבי יהודה זאב סגל (ראש ישיבת מנצ'סטר) לרבינו, רצה אחד מהמלווים לצלמם יחד. התפלא רבינו, איזה צורך יש דווקא בתמונה של ראש הישיבה איתי דווקא? נענה לו רבי יהודה, גם אם נימא שאין בזה כלום, הרי זה חסד איתו! נענה מרן: גירעכט, גירעכט, (צודק, צודק) עמד וסידר כובעו וזקנו ופיאותיו, ואמר לו: צלם!

למעלה מזאת סיפר תלמידו רבי משה אהרן סלושץ, שרבינו פעם השתתף בשמחה וכאשר כבר נכנס לרכבו שמע רבינו, ילד שאומר לחברו שלא הצליח לצלמו, כששמע מרן כך, יצא חזרה מרכבו לאפשר לו לצלמו כרצונו ואף חיך אליו. אירע עוד שצלם אחד לא הצליח לצלמו וביקש באי נעימות אם רבינו יוכל לעצור וכך יוכל לצלמו עם החתן, מרן הסכים, וכשהלה סיים אמר לו מרן תודה, שאלו הלה, על מה תודה, נענה מרן, עכשיו כשיהיה תמונה ידעו שהייתי בחתונה ויהנו.

נכנסו פעם קבוצת בחורים משיבה של יוצאי חו"ל להתברך מפי רבינו. אחד הבחורים הביא איתו מצלמה אלא שמחמת יראת הכבוד בהיכנסם לרבינו, לא העלה בדעתו לצלם, כשעברו להתברך מפיו ראה רבינו מצלמה בידו ושאלו למה היא נועדה והלה שתק במבוכה, רבינו הבין מה שאירע ונעמד לצידו כדי שיעשו מה שרצה שיצלמוהו עם רבינו.

קניניו הטובים בתורה ובמידות היו משימוש תלמידי חכמים וצדיקים שראה בירושלים. סיפור מופלא היה מרן מספר, אותו שמע מגיסו הגה"צ רבי שלום שבדרון. סיפור שהיה עד לו בעצמו.

חלוקת שוקולד לילדים שהפריעו לשקידתו

היה זה כאשר נכח רבי שלום בבית המדרש והבחין בהגה"צ רבי חיים טודרוס הרשור מדמויות ההוד של "שערי חסד" יושב ולומד ומשנן את תלמודו בינו לבין עצמו ובחוץ רעש גדול של ילדים משחקים ומשתובבים. ניכר היה עליו שהקולות מפריעים לו במידה גדושה, ולמרות זאת אזר כח ולא אמר להם דבר. והנה מיד כשנכנס החברותא ביקש רבי טודרוס שיצא החוצה ויבקש מן הילדים שירחקו רגליהם וישחקו במקום אחר בחצר, שלא יחא נשמע קולם בתוככי בית המדרש.

הדבר עורר בו פליאה רבתי, הלא כבר הכיר על פניו מראש מקדם לפני שעה ויותר שהדבר מפריע לו עד מאד, אם כן - תמה, מדוע המתין רבי טודרוס מלהעיר לילדים עד בואו של החברותא, הלא היה יכול ללכת בעצמו החוצה, לבקשם שלא יפריעו לו בתלמודו. החליט רבי שלום ללכת בעצמו לשאול אותו על כך, ענה לו רבי טודרוס: אגלה לך סוד. מטבעי נולדתי בנטיה למידת הכעס ומשום כך קבלתי על עצמי שבשום אופן לא אכניס עצמי לדבר שיכול להביא אותי לידי רוגז, ולכן כששמעתי את הילדים משתוללים, לא רציתי ללכת להעיר להם בעצמי, כי חששתי שאכעס וחיכיתי שהחברותא יבא והוא יעשה זאת.

מעניין לציין איך נהג רבינו עצמו עם ילדים משתובבים ששיחקו ליד חדרו המפורסם בו הגה על תלמודו. מספר רבי זאב שכטר: ילדים היינו ושיחקנו בכדור וברעש גדול ליד חדרו זה, בלי להרגיש שאנו מפריעים. במקום לצאת ולגעור בנו או לפחות לנסות להעיר לנו. הוא יצא עם חפיסת שוקולד בידו ובנעימות שאלנו: מי הכי גדול מכולם? כשהגיע אליו אמר לו, תחלק את השוקולד לכל הילדים, אבל תאכלו ותעברו לשחק ליד "הבאר", מקום בו העריך שלא יפריע למישהו ללמוד.

מענטשלקייט

בענין זה, העיר המשגיח הגה"צ רבי גדליה אייזמן על רבינו דבר מדהים. בכל השנים שישבתי עמו בישיבת צוות הרבנים, והמדובר על קרוב לארבעים שנה מעולם, מעולם! לא הוציא מלה של כעס מפיו. אם היה לו צער ראי שביעות רצון על מהלך מסויים, יכולנו לראות זאת בשתיקותיו.

שגורה הייתה בפיו מימרת הגמרא (ברכות ו:): "לעולם יהיה אדם" (זייט א מענטש) לא רק שתהיה אדם, אלא צריך שזה יהיה "לעולם", בכל מצב ובכל עת. וכך היה הוא עצמו, כל ימיו נהג כך ללא היסח הדעת. הוא השתדל תמיד לא להטריח את זולתו אפילו בדבר קל ואף עם בני ביתו נהג כך, ואפילו פעולות קטנות כהלבשת מעיל או הבאת כובע לברכת המזון, לא הסכים להטריח וקם בעצמו לחבוש את הכובע.

בעיקר בלט הדבר לאחר פטירת הרבנית, כאשר נכנסו להתגורר בביתו בנו הצעיר הג"ר ברוך ומשפחתו והתגוררו בחלק השני של הדירה, מאותו יום שנכנסו לגור שם, אף פעם לא עבר דרך "ביתם" בלי "רשות" למרות שבדרכו שם היה יכול לצאת בקלות יתירה ללא מדרגות. הסיבה שלא עבר שם, משום שבשביל לעבור שם צריך להיכנס לחדר הילדים והוא לא רצה להיכנס לפרטיות של בנו ונכדיו. ורק כשהיו צריכים פעם להוציא אותו על כיסא גלגלים אמר לאלה שמובילים אותו, לא יהיה לכם קל לסחוב בן אדם על כיסא גלגלים במדרגות, תשאלו רשות מהבן אם אפשר לעבור משם. סיפרה עוד כלתו הרבנית הדסה אויערבאך שמאז שנכנסו אז לגור שם, לאחר שגמר לאכול, היה רבינו מפנה בעצמו את הכלים מהשולחן למטבח, ותמיד היה מערה עליהם מים כדי שקל יהיה להסיר את שיירי האוכל, וכל זאת בשביל לא להיות לטורח ולמשא. והיה אומר לה שהיה רוצה לרחוץ את הכלים בעצמו, אך מכיוון שהוא זקן, הוא חושש שלא יצליח לשטוף את הכלים נקי לגמרי, כראוי לבני הבית, לכן הוא משאיר לבני הבית לעשות זאת טוב ממנו. את שיירי מאכלו בצלחתו היה קבוע זורק לפח האשפה בעצמו, ולא נתן לאחרים לעשות זאת עבורו, באומרו שלפעמים שיירי המאכל גורמים מיאוס לאדם וגם בני ביתו של אדם בכלל זה.

כולם התפלאו, רבינו הגדול זקוק לברכתה של מוכרת היין?

רבינו היה קונה בקביעות יינות מחנות היינות של האלמנה מ'רקה זלוטניק (ברח' השל"ה 5 ב"שערי חסד"). בערבי שבתות היה שולח אי מי מבני הבית ובערב פסח היה יורד בעצמו, כדי לחזקה ולעודדה.

וכשנסתלקה, סיפר רבינו שלא היה בכך רק משום חיזוק אלמנה, אלא שרצה לקבל את ברכתה. כולם התפלאו, רבינו הגדול זקוק לברכתה של מוכרת היין? והוא סיפר: מעשה שהיה לפני שנים רבות בימי המנדט הבריטי נפוצה שמועה שמתחת לחנות היין שלה מוחבא מחסן נשק של אחת המחתרות.

יום אחד הגיעו כמה חיילים בריטיים ותוך כדי שחיפשו את מסתור הנשק, נכנסו לחנותה לחפש. והנה בחנותה היו שלושה מיכלי יין בגובה אדם. בעוד החיילים מחפשים את הפתח למחסן הנשק הסתובבו בחנות אנה ואנה. כשיצאו הגיעה לביתי כולה מבוהלת, לשאול מה דין היין, האם הוא נעשה יין נסך. ראשית, בקשתיה לשבת ולהרגע מסערת רוחה ואז בקשתי לשחזר מזכרונה האם נגעו במיכלי היין, התברר שבאחד משלשת המכלים הם נגעו

וממילא דינו כיון נסך, כך איבדה ברגע שלישי מנכסיה.

סיפר מרן, בהמשך הערב ראיתי איך היא מרוקנת בטרחה רבה את כל היין שבמיכל למרזב הזורם לביוב, כך במשך עשרות פעמים הביאה איתה עוד כמה ליטרים יין ועוד כמה ליטרים, וכשסיימה שפכה שם הרבה מים כנראה בשביל הניקיון ושלא יבואו זבובים. סיים מרן, מני אותו יום הרגשתי שאשה כזו, שויתרה על שלישי מנכסיה בלי לערער ולהתווכח, כי זו ההלכה, אשה כזו הייתי רוצה להתברך מפיה.

(קטעים מלוקטים מתוך הספר גאון ישראל)

לתרומות ושותפות בהפצת הגליונות

055-400-77-20

או כתבו לנו למייל

A950850750@GMAIL.COM

ישנם אנשים המדקדקים במצוות קלה כבחמורה, אבל כאשר פוגעים בהם, מתפרצים מידותיהם הרעות החוצה, ועלולים הם לפגוע באחרים בלא שום רחמים. וסוד העניין שמעתי פעם מפי הגה"צ רבי אליהו דסלר זצ"ל...

פוסק הדור מרן הגאון הגדול רבי משה שטרנבוך שליט"א על מלחמות הגויים ומלחמות הדת

וְעָתָה לִכְתּוֹב אֶת הַשְּׂמִיטָה (ב"ב, י)

הרי החרדים רק מפריעים לצבא בדרישותיהם המיוחדות לכשרות ותפילה וכיו"ב ומ"מ השלטון דורש את גיוס בני הישיבות, כי אין כוונתם בגיוס החרדים לתועלת עצמם, אלא יש להם מטרה בפני עצמה לשבור את החרדים ולשלוח אותם לצבא ל"כור ההיתוך" הטמא שלהם בתקווה ששם יתרגלו לחיות כמוהם ויהיו עם אחד עם החילונים ח"ו.

ושמעתי מפי הרה"ק בעל ה"דברי יואל" מסאטמאר זצ"ל הקדוש החפץ חיים הוסיף ואמר עוד, שיש להתבונן כאן בטהרת נפשם של ישראל לעומת שפלותם נפשם של הגויים, דהנה בן ישראל שמצבו בכי-רע, מה הוא עושה, הולך הוא לצדיק ומבקש ברכתו ומתפלל להשי"ת שיושיעו, אך אינו מחפש לקלל את הצד השני המפריע לו, אבל אומות העולם בעת צרתם, אינם מחפשים רק את ישועת עצמם, אלא מחפשים להזיק ולקלל את הצד השני ומנסים לכלותו. ושמעתי מפי הרה"ק בעל ה"דברי יואל" מסאטמאר זצ"ל, שבכל דרשותיו שדרש ודיבר על משמר התורה, אע"פ שהתריע כדרכו נגד פריצי ורשעי עמינו, מ"מ מעולם לא קילל ולא דיבר אישית נגד תלמיד חכם או צדיק, וכן הרה"צ רבי עמרם בלויא זצ"ל אמר לי פעם, שבכל דרשותיו נגד המתפשרים הוא נזהר מאוד שלא להזכיר את שם המתפשרים כדי שלא לפגוע בהם, שהוא לוחם כנגד השיטה ולא כנגד בעלי השיטה.

מתוך מחשבה שהוא עושה הכל לשם שמים ומתוך כוונה טהורה

וְהָיָה הָאֱתוֹן מִן הַדֶּרֶךְ וְהַלֵּךְ בַּשְּׂמִיטָה (ב"ב, כ"ג)

"הרשע הזה הולך לקלל אומה שלימה שלא חטאה לו, ומכה אתונו שלא תלך בשדה". (מדרש תנחומא בלק, ח) פשוטו של כוונת המדרש לבאר את גודל הביזיון של בלעם בעיני כל שרי בלק שהלכו יחד עמו, שהיה צריך להכות את אתונו ולא היה יכול לפעול בדיבור לבד, וא"כ איך יוכל להשפיע לקלל אומה שלמה רק בדיבור.

אמנם נראה לבאר עוד כוונת המדרש, שבאו לבאר גודל צביעותו של בלעם. דמחד גיסא הלך לקלל אומה שלמה שלא חטאו לו במטרה לכלותה מעל פני האדמה, אך מאידך, תוך כדי שהוא עושה דרכו לכלות אומה שלמה, הוא עושה פעולות שזאת לא תיכנס לשדה

הקדוש ה'חפץ חיים' שאל, מדוע בלק קרא לבלעם לקלל את ישראל ולא קרא לו לברך את מואב, והלא בלעם היה לו כח גם לקלל וגם לברך, וכמו שנאמר "כי ידעתי את אשר תאור יואר ואת אשר תברך מבורך", וא"כ לכאורה היה יותר הגון שיקרא לו לברך את מואב וממילא לא יוכלו ישראל להרע להם.

ואמר ה'חפץ חיים', שבלק היה שונא ישראל ורצה לכלות את ישראל כמטרה בפני עצמה מלבד עצם פעולתו להציל את מואב מפני בני ישראל, ולכן כשהיה לו שתי אפשרויות או לברך את מואב או לקלל את ישראל, העדיף לקלל את ישראל שכן בדרך הקללה הרוויח לעצמו עניין נוסף שראה בו כמטרה בפני עצמה.

וזהו דרך הגויים שרוצים לכלות את השני כמטרה בפני עצמה ולא רק כדי להציל את עצמם.

דבר זה רואים אנו בחוש בהרבה מלחמות של הגויים נגד ישראל מדורות עולם, שאין מטרתם במלחמה רק כדי להציל את עצמם מיד האויב, אלא מטרתם בעיקר להפסיד לישראל מתוך שנאה גלויה לעם ישראל, עד שפעמים הרבה הם מסכימים גם להפסיד לעצמם כדי להשיג עוד מפלה לישראל.

ועובדא הוי קרוב לסוף מלחמת העולם השנייה שבאו גנרלים מהחזית והודיעו לצורך היהודים היטלר ימ"ש, שצריך בדחיפות את קרונות הרכבת כדי להביא חיילים ונשק למלחמה, וביקשו את רשותו להפסיק באופן זמני את השימוש ברכבות עבור העברת יהודים למחנות השמדה להורגם כיון שצריכים את הרכבות להעברת נשק לחזית המלחמה, והצורך רגז עליהם ואמר אינכם מבינים, עיקר המלחמה שלנו הוא למחוק את היהודים מהעולם, וכל עוד שנשארו כמה יהודים בעולם, לא היה כדאי לנו כל המלחמה (עפ"ל), ושילח אותם בחרון אף. וכך הייתה גודל רשעותו שהסכים להמעיט בקרב הרבה חיילים ונשק כדי להשמיד עוד יהודים הי"ד, ימח שמו וזכרו.

יש להם מטרה בפני עצמה לשבור את החרדים

ובזמנינו אנו רואים כעין זה כאן בארץ ישראל, שהממשלה מקצצים מאוד בכל ההוצאות שלהם, אבל מאידך מייחדים תקציבים גדולים כדי לפעול מרובה כדי להוציא בני ישיבות מלימוד התורה, וכל זה בעוד שאנשי הצבא גופא אומרים 'מה לנו ולצרה הזאת'

אחר, כדי שלא ייחשב כגזלן שבהמותיו אוכלות ומזיקות בשדה אחר. והדברים נוראים שיוכל להיות אדם שנראה כלפי חוץ כאדם טוב לבב, שגם מקפיד מאוד שבהמתו לא תיכנס לגזול משדה אחר, אך באמת הוא מושחת מאוד במידותיו, ובשעה שנוגע הדבר לרווחיו הפרטיים, מתגלה קלונו בכל מידותיו הרעים המקננות בליבו, עד שלא איכפת לו לקלל ולכלות אומה שלמה מתוך שנאה עצומה. כן אנו רואים אצל בני אדם המסתובבים בינינו, שישנם אנשים המדקדקים במצוות קלה כבחמורה, אבל כאשר פוגעים בהם, מתפרצים מידותיהם הרעות החוצה, ועלולים הם לפגוע באחרים בלא שום רחמים.

וסוד העניין וביאורו שמעתי פעם מפי הגה"צ רבי אליהו דסלר זצ"ל, שהאדם מצד טבעו מלא במידות רעות, וכדי להכניע את מידותיו הרעות, מוכרח האדם ללמוד מוסר ולהתעסק בתיקון המידות, אך אם אינו לומד מוסר, הרי הוא נשאר בצורתו הטבעית עם כל מידותיו הרעות שנולד עמם, ולכן גם אם הוא מדקדק במצוות, או גם אם בימים כתיקונם הוא נעים מאוד לסביבתו, אבל כשמיגיע דבר שנוגע לעצמו ולכבודו, מתפרצים כל מידותיו המגונות כלפי חוץ, והוא עלול גם לפגוע בשני, ולפעמים גם מתוך מחשבה שהוא עושה הכל לשם שמים ומתוך כוונה טהורה.

ובדור האחרון ראינו אצל הנאצים ימ"ש, שמחד גיסא היו מראשי העוסקים בפעולות למען הגנת בעלי חיים והיו נחשבים בין האומות לאומה נימוסית ואנושית, אך מאידך בשנאתם לעם ישראל הם הרגו באכזריות והשליכו לתוך תאי הגזים ריבי רבבות ובהם רבבות תינוקות וילדים, כי דאגתם לבעלי חיים לא היה מתוך מידות טובות אלא מתוך דאגה לעצמם ולתחביבם, ולכן בשעה שהגיעו הדברים לעם ישראל, השנאה קלקלה את השורה והם התפרצו בכל מידותיהם המגונות והמושחתות לאין ערוך. ועלינו להודות להקב"ה שהבדילנו מן התועים ונתן לנו תורתו הקדושה שהיא לבדה דרך האמת.

ולפעמים הייתי מלווה אותו ושמעתי עושה חשבון הנפש

אוי מי יתיה משמו קל (כ"ד, ב"ג)

"אוי מי שמחיה עצמו בשם קל". (סנהדרין ק"ו ע"א)
נראה בביאור הדברים כפשוטו, דראוי לו לאדם שמדמה לעצמו שכל מה שהוא עושה זהו רצון הקב"ה ומחיה עצמו בכך, ואינו בודק עצמו בכל עת כדי לתקן עצמו, אלא בטוח הוא שהוא עושה

רצון הקב"ה, וכאשר יגיע לעולם האמת יראה את מצבו המדויק, ויתברר לו שאם היה עושה חשבון עם נפשו כראוי, היה רואה כמה צריך הוא לתקן.

והגה"צ רבי ישראל סלנטר זצ"ל נשאל מאחד שטען שיש לו שעה אחת פנויה ביום, ושאל באיזה עניין בתורה הקדושה ראוי לו לקבוע לימודו באותה השעה, והשיב לו רבי ישראל שילמד מוסר, כי על ידי לימוד מוסר שעה אחת, ימצא ויראה שיש לו עוד שעות רבות פנויות ביום ללימוד התורה.

מור"ה הגה"צ רבי משה שניידער זצ"ל היה הולך מידי יום ביומו לטייל באיזה גן או יער שקט לצורך בריאותו, ולפעמים הייתי מלווה אותו ושמעתי עושה חשבון הנפש ומצייר לעצמו איך הקב"ה ישאל אותו ביום הדין על מעשיו ומה הוא ישיב על כל דבר, וכך היה הולך ומונה את מעשיו ומוסר דין וחשבון מתוך פחד הדין, ולפעמים היה אומר "ריבונו של עולם, אם תשאל אותי למה לא פעלתי מספיק עבור הילדים בעיר שרוב רובם בלי חינוך חרדי, אשיב לך שאני כבר פתחתי ישיבה וגם תלמוד תורה מלבד הישיבה, ואי אפשר לי יותר, שטירחת הישיבה עלי ואני מרגיש שאיני יכול עוד", וכך היה ממשיך לחשוב ולדון האם הקב"ה יתבע ממנו יתבע ממנו שעליו לפעול עוד, עד שהיה מגיע למסקנא שעשה כפי יכולתו והקב"ה בוודאי לא יתבע ממנו עוד, וכפי הנראה למד כן מרבו החפץ חיים שכידוע היה עורך בכל יום חשבון הנפש והיה מכין עצמו כל חייו ליום הדין.

(מתוך הספר 'ביאורים והנהגות' על התורה)

כל שבוע הגליון אצלכם במייל

כתבו לנו ונשמח לצרף אתכם לרשימת המנויים

A950850750@GMAIL.COM

"אתה מאכיל אותו סם המוות, הכבוד הוא כמו רעל, חבל שיפסיד את מצות הצדקה שעושה בעבור כפית כבוד"...

הסלידה של מרן הגראי"ל שטיינמן זצוק"ל מפרסום, כבוד ונגיעות

הן עם פִּלְבֵּי יָקוֹם וְכֹאֲרֵי יִתְנַשָּׂא (בנ כד)

מרן זצ"ל חשש מאד מעין הרע, ותמיד היה מבקש להצטנע, גם בשמחות שערך אצל ילדיו ונכדיו עשה הכל בהסתרה, הוא סבר ששום דבר טוב לא יכול לצאת מפרסום. בכל מקום אליו הגיע, ביקש שלא יהיו מודעות ופרסומות.

לפני מסע הקודש הראשון של רבינו לארה"ב, חשבו עסקני הקהילה היהודית כיצד לנצל את ימי הביקור עד תום, ולגרום לקידוש השם ותועלת רוחנית חזקה. אחת הפעולות שעשו, היתה על ידי פרסום תקשורתי רחב על בואו של גדול הדור הישישי מארץ ישראל. וכך, באחד הימים קיבל בנו הגדול של רבינו, הגאון רבי משה שליט"א, טלפון מעיתונאית אמריקאית בכירה, שמעוניינת לקבל "קורות חיים" על גדול הדור. הבן סרב. הוא הסביר כי אביו מתנגד לכל פרסומת, כל שהן כשהמטרה היא פרסום לשם פרסום, והוא לא מסכים לעשות דבר שנוגד את רוחו. "אינך מבין את הנוהל פה" הסבירה לו הגברת, "ביקור של רבאי כזה נועד לכישלון, אנשים לא מספיק שמעו עליו, הם לא יטרחו לבוא לשמוע אותו, חבל על המאמץ בגילו, שישאר בבית, כדאי לכם להשקיע בפרסום". אבל רבי משה, נאמן לדרכו של אביו, סרב בנימוס. הסוף היה שאותה תכנית אכן לא יצאה לפועל, אולם מנגד, הביקור הצליח מעל למשוער, בכל מקום שהוא הגיע אליו באו מאות ואלפי איש להתחזק, ועשרות קהילות התרוממו מן הקצה אל הקצה כשבאו לשמוע את דבר ה'.

אתה מאכיל אותו סם המוות

בפרשת ויקהל מצינו 'וכל איש אשר הניף תנופת זהב לד' מדוע רק מי שהביא זהב, הניף אותו תנופה? מבאר הרמב"ן, כיון שלא היו הרבה אנשים שהביאו זהב, וכשמישהו תרם זהב, הוא נופף בידו לחשיבות הנדבה, או שהלוקחים ממנו הניפו זהב להראות לכולם ולשבח אותו על נדבתו.

וכשהיה רבינו לומד את הדברים, התפלא, הרי על ידי הפרסום והכבוד יורד משכרם של המנדבים, ולמה עשו להם את זה? כי אכן, כל חייו בז רבינו לכבוד ולפרסום, הוא היה רגיל לצטט דברי הגר"א (כתר ראש סימן קל"ז) "אינו דומה הנכיון בעולם הבא עבור הנאה גולמית של מעדנים, מהנכיון עבור כבוד שהוא הנאה רוחנית". וכשהיו משבחים לפניו עשירים נכבדים על מעשה הצדקה והחסד, היה נזעק "אתה מאכיל אותו סם המוות, הכבוד הוא כמו רעל, חבל שיפסיד את מצות הצדקה שעושה בעבור כפית כבוד"...

סח אחד מתלמידיו שבמשך שנים היה קרוב אל רבינו בשיעוריו

היומיים ובמעגל השנה: היה זה סמוך לחגיגת הבר מצוה לבני הבכור, השמחה וההתרגשות היו גדולות. יום אחד בני נ"י חזר הביתה עצוב. התברר, שחברי הכיתה דברו ביניהם על שמחת הבר מצוה ולעגו לו, שמכיון שהוא משפחה 'פשוטה מאוד' ולא מיוחדת, שולחן הכבוד ה'מזרח' - יהיה ריק מחשובים... כמובן שהילד נהיה עצוב מאד, ויצא לו החשק וההתרגשות מהשמחה, הוא כבר דמיין את מבטם הלועג של חבריו לכתה, בשעה שיראו את שולחן הכבוד. 'הלכנו אפוא אני ובני חתן הבר מצוה, אל מעונו של רבינו', סיפר אבי הבן. 'מכיון שרבינו הכיר אותי מצוין, קוויתי בסתר לבי, אולי מרן 'ירחם' ויגיד, טוב, אז אני אבוא לבר מצוה'... אבל אחרי שמרן שמע את הדברים הוא הפתיע במבטו ההפוך - הישר, הוא היטיב את מבטו לעיניו של הילד ואמר לו: דע לך! כמה שפחות כבוד יותר טוב". מילים פשוטות בעוצמתן! המשפט הזה עם המבט המיוחד בו נאמרו הדברים, חדרו ללבו של הבן, ועד היום הם מלווים אותו, ואותנו כל המשפחה לאורך ימים.

באותו רגע כששמעתי שהוא חושש על עצמו מנגיעות

סיפר לנו נכד רבינו הגר"ר שרגא ברלין שליט"א: בחודש אלול תשס"ו נסע רבינו לשכונת רמת שלמה בירושלים למסור שיחת פתיחה לשיבת 'תורת זאב', שהעתיקה את מקומה לשם באותו יום. מכיון שיומיים קודם לכן נכנסתי לגור בשכונה, ניצלתי את ההזדמנות, ואחרי שדרש בשיבה ביקשתי ממנו לעלות לביתי

ולהכריע לי על מספר שאלות שהתעוררו בהלכות מזוזה (במאמר מוסגר מוסיף ר"ש - ידעתי כי לסתם ביקור בדירה הוא לא יסכים, שכן חבל על כל רגע).

ואכן הסבא רבינו זי"ע הסכים לעלות. בעוד הוא עולה לחש לו אחד הגבאים: 'הראש ישיבה לא צריך למהר, שכן יש עוד עשרים רגעים עד לשיחה הבאה בבית המוסר'. כאן הסתובב אליו רבינו ואמר לו בנימת תרעומת: 'וכי אמרתי להם שאבוא למסור שם שיחת חיזוק? אדרבה, הרי דברו איתי על זה והשבתי במפורש שלא אבוא'. הגבאי הנבון ענה בגמגום: 'אבל הם הבינו שהראש ישיבה כן יבוא, היתה פה אי הבנה. ובכלל, ציבור גדול של אנשים ממתין שם, וכבר הדפיסו מודעות ברחבי השכונה...'

"ככה"? הקפיד רבינו ואמר, "מודעות הן סיבה נוספת שלא לבוא, מי ביקש בכלל פרסום? וכי אתן שימשכו אותי לבוא לאיפה שרוצים? אני לא צריך לבוא!" סיים.

בהמשך הוא עלה לביתי ובדק את פתחי החדרים. הכריע, וקבעתי מזוזות והיתה שמחה של מצוה. כשהוא עמד לצאת, הוא לחש לי כאילו הוא מדבר אל עצמו: חשבתי, מה אכפת לי ללכת? אהה, נגיעות, פגעו בכבודך, לא שאלו אותך... מצד שני אין לדבר סוף, ימשכו אותי לכל מקום שרוצים?... אני לא יודע מה לומר! מסיים ר"ש ברלין: באותו רגע כששמעתי שהוא חושש על עצמו מנגיעות, ידעתי שהוא יעשה הכל כדי להתרחק מזה. ואכן, כשיצאנו מהבית הוא אמר לנסוע לשיחת המוסר...

בפעמים הבודדות בהן נאלץ רבנו להפסיק את מסירת השיעור יומי בישיבת פוניבז' לצעירים, הוא קרא לבנו הגאון ר' שרגא וביקש שיהיה תחתיו. בתקופה מאוחרת יותר (בשנת תשנ"ח) החליט רבנו להפסיק את מסירת השיעור בישיבה. תלמידים פנו אליו ושאלו מדוע לא מינה תחתיו את בנו למסור את השיעורים באופן קבוע כפי שכבר עשה בעבר. תשובתו היתה: אני חושש מנגיעות! כי בעוד כשנעדרתי לזמן קצר ואחריות השיעור היתה עלי, מינתי את בני במקומי, כי ידעתי שזו טובת הישיבה, אבל עכשיו שאין לי אחריות, אני חושש מעצמי אולי אני שם אותו כי אני דואג לעצמי שיהיה לי בן בישיבה... אם הנהלת הישיבה תרצה היא תקרא לו מעצמה לבוא

העסקן הרפואי רבי אלימלך פירר טרח לארגן את כל ענייני הרפואה

רבינו הקפיד מאד שלא להישאר חייב טובה למי שהיטיב איתו. פעם אף התבטא: איני רוצה טובות אחרים, כי התגמול שעלי להחזיר להם עבור זה הוא גדול לאין ערוך.

את העובדה הבאה שמענו מנכדו הג"ר אשר שטינמן: היה זה בחודש אדר א' תש"ס. רעייתו של מרן ע"ה לא חשה בטוב, ואחרי בדיקות שונות קבעו הרופאים כי היא צריכה לעבור ניתוח רפואי סבך בבית החולים. העסקן הרפואי רבי אלימלך פירר טרח לארגן את כל ענייני הרפואה על הצד המהיר והטוב ביותר, וסידר שהניתוח ייערך על ידי פרופסור מומחה. היו אלו

ימים מתוחים מאד, ובכל זאת כאשר הרב פירר השיא את בנו, ובא להזמין את רבנו למסיבת "שבע ברכות" בביתו בשעות הצהריים, הוא החליט להכיר טובה באופן אישי ולבוא לאחל לו מזל טוב, על אף המתח שהיה שרוי בו. ועל אף שבאותם שנים כמעט שלא הלך לאירועים כאלו אפילו אצל צאצאיו. ואכן הוא נסע לשבע ברכות, ושהה שם זמן מועט, ואחרי זה חזר לביתו והמשיך להעביר בתפילה לרפואתה.

והיה רבינו מצוין מאד במידת הכרת הטוב, וכמו בעובדה הבאה: בבחרותו בתקופת מלחמת העולם השנייה גלה רבנו למדינת שווייץ, שם נדד מידי תקופה ממקום למקום, לא פעם הוא לן בחצר עזובה או מחסן נטוש. בין השאר התארח תקופה בביתו של יהודי אמיד טוב לב בשם ר' ליביש רובינפלד ז"ל, שארחו בסבר פנים יפות, ואף דאג לכל צרכיו הגשמיים כדי שיוכל לעבוד את ה' ללמוד כאות נפשו. אפילו בסוכות דאג לו לד' מינים לברך עליהם.

שתי בנותיו של ר' ליבוש היו נשואות לשני תלמידי חכמים, ורבינו - שהיה פליט בודד ועזוב - מצא מרגוע לנפשו בכך שיוכל היה לשוחח איתם בדברי תורה. כל ימיו היה זוכר את החסד הזה ומזכירו לשבח, וכשהיה מגיע קרוב משפחתו של ר' ליביש היה מוקירו ומכבדו על זה.

אגב מעניין לציין, כי רבינו היה משבח בעיקר על החסד הרוחני שעשה עמו ר' ליבוש, שדאג לו לקיום המצוות ועל העובדה שהיה לו חתנים תלמידי חכמים, ופחות על העובדה שדאג לו לעזרה להינשא, לממון ולבגדים.

(מתוך הספר 'שבעינו מטובך')

**אלפי יעדים
נתיב אחד!**

נתיב פרו - היחיד שמגיע לכל בתי הכנסת בארץ!
אלפי בתי כנסת ונהנים כל שבוע מחלוקת עלוני שבת
בצורה הטובה והמשתלמת ביותר.

רוצה שהעלון שלך יגיע ליעדו?
טלפון אחד והוא בנתיב הנכון!

074-703-5009

נתיב פרו
ככה מצליחים בשטח

ממציא ה'הובר' שהינו חברו של אחד מנדיבי הכולל, הציע לו להיות שותפו. והוא סרב להיות שותף ולעג לרעייו. ומה אירע לבסוף? המערכת מצליחה בכל העולם ושוויה היום נאמד במיליארדי דולרים

הגאון רבי יחזקאל אברמוב שליט"א ראש מוסדות 'כתר תורה' על דרכי הבטחון בד' יתברך

וְאִפְסָם אֶת הַדָּבָר אֲשֶׁר אֶדְבֵּר אֵלֶיךָ אֲתָּו תִּדְבֹּר (כב 5ה)

בסכום מסוים בו נקב והוא מעוניין לדעת כיצד להעביר את הכסף. הפלא גדול היה שהסכום בו הוא נקב היה זהה לסכום שהיה נצרך. זכורני עוד את המקום בו עמדתי כשאמר לי את הסכום.

כידוע שכשמתרחש דבר פלאי הוא נחקק בזכרון היטב. השבתי לו בברכת יישר כח ואמרתי לו שכמובן תיכף אומר לו איך להעביר את הסכום, אך ברצוני לשאול אותו מהיכן ידע להגיע אלי. הוא השיב וסיפר דברים כהווייתם. לפני זמן מה הוא היה במשרדו של אותו נדיב סוחר היהלומים ונועד עמו לפגישה, והנדיב אמר לו כי עליהם למהר ולגמור כי ישנו כאן ראש כולל הממתין כבר זמן לפגישה עימי ואף דיבר בשבחי. הנדיב הצביע לעברי על גבי המסך והראה לו במי המדובר. הלה הסתכל ועיניו רואות יהודי יושב ואומר תהילים, הדבר מצא חן בעיניו והוא אמר: לכזה אחד ברצוני לתרום.

הבה נתבונן, האם שייך לייחס אלי את השגת התרומה הזו? הרי אין שום הסתברות ולא כל הסבר הגיוני לסיפור זה. אדם מגיע למקום מסוים לצורך עסקיו ומחליט בו במקום, מעצמו, לתרום וביותר שהוא תורם את הסכום המדויק לו הייתי זקוק. אין זה אלא הכל מהנהגת שמים בה ה' יתברך מסובב כל הסיבות ועושה לכל המעשים. ועלינו לדעת שבעצם הנהגה זו מתרחשת עם כל אחד הרי רק ה' יתברך מנהיג הכל, אלא שבני אדם תולים את ההתרחשויות בדברים טבעיים; האחד סומך על פלוני שיביא לו כסף והאחר על מעסיקו שדרכו תגיע פרנסתו. ואדם כזה חי במצב שההגדרה היא "אין לו תשועה" שהרי הוא תולה תקוותו באדם שאין לו תשועה. וזאת עלינו להפנים - לחיות אך ורק על הקב"ה, לחיות באמונה השלימה שאין כלל שום סיבה שמחמתה נעשים הדברים רק הוא יתברך! אין כל מהלך שמוביל מאום מבלעדי הקב"ה, הוא סיבת הכל ורק עליו עלינו להישען ולהיסמך.

ולמרות שהיא הממציאה, לא היא הרוויחה את כל אלו המיליארדים

בכל דור יש את ה"בעל האלכימיה" (כדברי חובת הלבבות) של הדור, אלו האנשים שבין רגע נעשו לעשירים מופלגים. אציין בזה כמה דוגמאות, ועי"ז נבין את דרגת הביטחון בזה.

בעל הביטחון בהקב"ה תופס את צורת הדברים וחי בהרגשה שכל צרכו תלוי בדבר ה' שסיבה לא מביאה שום דבר. הגה"צ רבי אליהו דסלר כותב דבר נפלא ונורא, שמי שחושב שסיבה מביאה לאדם פרנסה במידה מסוימת הוא חי בכפירה. בן אדם צריך לדעת שהקב"ה לא צריך עזרה כדי לתת ומהיכן לתת, הקב"ה נותן בלי שום עזרה מ'סיבה'.

ומה שצריך לעשות מחובת ה"השתדלות", אנשים נוטים לחשוב שיש לזה שייכות לתוצאות שממש תגיע ההצלחה. אבל זה לא כך. השתדלות אין לה שום שייכות לסיבות, ההשתדלות לא קשורה לשום סיבה בכלל.

אספר סיפור אישי, אמנם אירעו לי סיפורים רבים כעין זה, אך הסיפור המדובר הינו מיוחד ומעניין מאד בהתרחשות הפלאית שאירעה בו. הלכתי פעם להיפגש עם יהודי בעל יכולת כלכלית שעסקיו הם במכירת יהלומים. הפגישה נקבעה בבית המכירות שלו, ההתנהלות במקום, כך היא - את הלקוחות מושיבים בחדרים שונים, כל לקוח בחדר אחר, ששם ייפגש עמו בעל העסק, יראה לו את סחורתו, ידונו יתמקחו ויסגרו עסקאות. המקום על החדרים השונים מתועד במצלמות כשבעל העסק בחדרו רואה את המוכרים בחדרים ואליהם הוא ניגש לפי הסדר הנראה לו, כשהגעתי לשם אמרה לי המזכירה להמתין באחד החדרים ולהמתין עד שיגש אלי

לאחר שכבר חזרתי לארץ ישראל אני מקבל טלפון

בדרך כלל בנסיעותי אלו, אני נוטל עמי את ספר "חובת הלבבות" או תהילים. בעת שהותי בחדר לקחתי לידי את ספר התהילים והתחלתי לומר פרק אחר פרק, וכי מה עוד אפשר לעשות בזמנים כאלה. הזמן חלף והשהות מתמשכת כמדומה כשלושת רבעי השעה. לבסוף נפגש עמי והלכתי מהמקום. בכך, היה נראה, שהסתיים העניין. באחד הימים, לאחר שכבר חזרתי לארץ ישראל אני מקבל טלפון. מעבר לקו דיבר אדם אותו לא הכרתי כלל עד לאותה שיחה. לאחר שהזדהה בשמו אמר לי שהוא מעוניין לתרום כסף עבור הכולל

הנה מוכר לכולם המשחק שנפוץ לפני זמן לא רב, משחק הנקרא 'ספינר'. הילדים משחקים עמו רבות, נותנים אותו בין אצבעותיהם ומסובבים. באותה תקופה שיצא משחק זה, ראיתי בכל מקום בעולם אליו הגעתי אף אנשים רבים משחקים עמו. אך מה עומד מאחוריו ובעיקר מה עומד מאחורי תפוצתו הנרחבת, זה פחות ידוע.

והנה נודע לי דבר מדהים, שמאחורי כל זה היתה אשה שהיא זו שהמציאה את הדבר הזה, ולמרות שהיא הממציאה, לא היא הרוויחה את כל אלו המיליארדים. במשך שנים רבות היה מנהגה של אשה זו לרשום מידי שנה פטנטים שהמציאה ולעגן את זכות היוצרים שלה במה שמוגדר "פטנט רשום" שאין זכות לאף אחד לעשות כיוצא בו ללא רשות. אלא שמחוקי הרישום הוא לשלם איזה אגרה על הפטנט, בכדי שאף אדם לא יוכל לעשות בזה כרצונו, ובכל השנים הללו לא התעניין אף אדם במעשיה, ומה שנשאר רק שהיה רשום שם על

שמה מה שהמציאה. באותה שנה שהמציאה את ה'ספינר', היא לא שילמה את הסכום, כדי שישאר פטנט רשום.

אדם אחר שראה את המצאתה החליט להשקיע בכך ומתוך שלא היה הפטנט רשום לא היה מונע בעדו. הוא הלך ועסק ביצור הדבר ומכירתו. התפוצה היתה עולמית ובזמן מועט נעשה למיליארדר. מעתה נבוא חשבון מה פשט יש בכך שהיא המציאה ומאום לא הרויחה מכך, והלה הרויח כה הרבה ואף הרעיון לא משלו הוא. ואמנם הדבר פשוט, כי היא לא נקבע עליה להיות מיליארדרית. ולהיפך, פלוני זה נגזר שיעשיר. למרות שהיא כבר עשתה מאות פטנטים רשומים, לא הועיל לה מאום, כי לא עליה נקבע להעשיר כל כך. ופלוני, באפס מאמץ העשיר כה הרבה. הכל לפי גזירת חכמתו יתברך.

והיום ערך שוויה נאמד במיליארדים רבים מאוד

דוגמא נוספת לפי המצוי היום בתחום הטכנולוגיה היא ה"אפליקציה". אדם שהמציא כזו והוא בעלים עליה יכול להתעשר בזמן מועט מאוד. ואספר על כך, יש לי חבר, אחד הנדיבים הטובים של הכולל שחברו פיתח 'מערכת הנקראת 'הובר' (אין היא בשימוש כאן בא"י אמנם בכל העולם משתמשים בזה רבות). תפקידה של מערכת זו שכאשר אדם רוצה להזמין מונית, במקום שיזמין מונית שירות ויצטרך לחכות, הוא מעדכן את רצונו במונית ויש אנשים רבים המחזירים לזה מתעדכנים בכך ואף אם אינם נהגי מוניות במקצועם, ברצותם להשתכר אגב נסיעתם השגרתית, נענים לבקשה וכך בקלות ובמהירות הוא יכול להשיג נסיעה.

והנה ממציא הרעיון, שהינו כאמור חברו של אחד מנדיבי הכולל, כשעלה במוחו רעיון, בא לידידו זה, סיפר לו על הרעיון

והציע לו להיות שותפו. ואילו חברו לעג לרעיון וביטלו מכל וכל באמרו שרעיון זה הינו חסר סיכוי וודאי לא צפויה לו הצלחה. ומה אירע לבסוף? הרעיון מתפקד פלאים, והיום ערך שוויה נאמד במיליארדים רבים מאוד. והנה האדם הזה, שלו הוצע הרעיון מתחילה מתהלך ולבו כואב על שסירב לרעיון, כשבכך הפסיד את הרווח במחי יד, ובעת שהוא פוגש אותי, אני אומר לו: האם אתה סבור שאם היית משקיע בכך היית מרוויח? הרי אם לא נגזר עליך כי תקבל כל רווחים אלו, מאום לא היה עוזר לך וכל טצדקי והשתדלות לא היה ביכולתכם להמציא לך ממון שלא נקצב לחלקך. מה שעלתה בידו של הלה שהצליח בכך הרי זה מחמת שכך נגזר עליו שיזכה בעשירות זו.

אין להתחרט על דברים שהיה נכון לעשותם בדרכי ההשתדלות גם אם לא נשאו פרי. וכע"ז הייתי רגיל לשמוע כסדר ממרן הגרא"ל שטיינמן זצ"ל, שהיה תמיד אומר לי במתק לשונו: הנה אדם פותח חנות, ואינו מצליח, ומאידך מגיע אדם אחר ופותח את אותה חנות באותו המקום והוא כן מצליח, ותמוה מה קרה, הרי זה אותה חנות באותו מקום. ואמר: וכי זה "חנות מצליח" אין זה אלא אדם מצליח. האדם עליו נגזר שיצליח מצליח. ואף אני ראיתי מעשה בעיר מגורי- בבית שמש, שכבר חמש אנשים פתחו חנות פלאפל באותו מקום, והנה חשבתי לעצמי: ריבוננו של עולם, הרי הארבע הראשונים לא הצליחו, למה החמישי חושב שכן יצליח?, אבל מה אירע לבסוף, החמישי כן הצליח. כי על כן לא בחנות ונתונה תלויה ההצלחה אלא באדם שעליו נגזר להצליח. והנה אמנם יש צורך לעשות השתדלות, אבל ודאי שאין לזה שום שייכות לחנות, זהו רק האדם בגזירת שמים.

(קטעים מלוקטים מתוך הספר- "באמונתו יחיה")

ומאז אותו מקרה לפני 35 שנה ועד היום, אני ממשיך לברך. בכל מקום, ברחוב, באוטובוס, באירועים, בבתי כנסת - איפה שלא אהיה, אני מברך. לא שואל שאלות. פשוט מברך.

גבאי הצדקה ואיש החסד הרה"ח ר' יוחנן בריזל שיחי' על ברכות ושפע מהשמים

מאת: אלחנן נתן ליכטיג

כ"י כסלו ה'תש"פ (כ"ב)

ישועות. לא סתם סיפורים. ממש דברים שקורים. אבל זה תלוי גם באמונה של האדם. כשאדם מאמין - הברכה פועלת חזק יותר. אני גם אומר תמיד לכל מי שמברך תברכו - ותתברכו. כי כשאדם מברך מכל הלב - הוא גם מקבל בחזרה. במידה כנגד מידה מלא ברכת ד'.

מאיפה אתה יודע מה לברך אותנו?

ר' יוחנן מדגיש: הרבה פעמים אני מברך אנשים, ואז הם שואלים אותי - מאיפה אתה יודע מה לברך אותנו? מהיכן ידעת למה אני זקוק? ואני אומר - זה מהשמים. המילים באות לבד. זה לא אני. הקב"ה שם דברים בפי, אני רק הצינור.

"פגשתי פעם אדם שהיה שבור. הוא סיפר לי שהבעל הדירה שלו זורק אותו מהדירה. הוא צריך לעזוב ב-19 לאוקטובר. תאריך מוזר, לא תחילת חודש ולא סוף. אמרתי לו - ב-17 לחודש אתה כבר תהיה בדירה יותר טובה, ויותר זולה. ואכן - ככה היה. זה לא אני - זה הכח של הברכה והאמונה בהקב"ה.

ר' יוחנן לא רק מברך - הוא גם קורא לכולם להפוך למברכים. "אנשים צריכים חיזוק. מילה טובה, ברכה קטנה - זה יכול להציל נשמה. אנחנו חיים בעולם שצריך המון אור. ברכה זו דרך פשוטה להכניס אור לאנשים."

"אל תקמצו בברכות. אנחנו מקבלים בחזרה. זו השמחה הכי גדולה - לראות מישהו שמח בזכות מילה שלך. מישהו אומר לי - 'שמחת אותי, חיזקת אותי' - וזה נותן לי כוח להמשיך."

סיפור לי יהודי שהוא קיבל על עצמו קבלה טובה

ומכאן אני רוצה לתת דגש על נקודה מאוד חשובה: הברכות הם לא הכל צריך לזה מעבר לכך: התעניינות אצל הזולת...

סיפור לי יהודי שהוא קיבל על עצמו קבלה טובה, כל פעם כשמגיע אורח לבית הכנסת שלו, מישהו לא מוכר, הוא ניגש אליו, לוחץ את ידו בחמימות ובברכת 'שלום עליכם', לעשות לו הרגשה טובה... אמרתי לו, זה דבר נפלא, כולם צריכים לעשות את זה, אבל יש לי שאלה... כמה אנשים יש שמתפללים בקביעות בבית הכנסת שלך, ושאיף אחד לא ניגש אליהם אחרי התפילה לומר להם 'גוט שבת', ולשאול אותם איך עבר עליהם השבוע?

כמה אנשים מתפללים בבית הכנסת שלך ויכולים לעבור ימים ואפילו שבועות שהם באו לבית הכנסת, התפללו, הלכו, חזרו התפללו הלכו שוב וכך במשך שבועות שלמים, ובמשך כל הזמן

יש אנשים שאתה פוגש פעם אחת - ולא שוכח. כזה הוא הרה"ח ר' יוחנן בריזל. איש חסד וקירוב רחוקים, גבאי צדקה, ומעל הכל - מברך בהתלהבות, מכל הלב, ומכל הנשמה. כבר עשרות שנים שהוא כגבאי צדקה אוסף כספים עבור קירוב רחוקים ותמיכה במשפחות, וכל מי שפוגש אותו מתפעל מהברכות שהוא מעניק מכל הלב לכל מי שהוא פוגש בדרכו, כמו מעיין נובע של תקווה ואמונה.

כשאנו קוראים בפרשת השבוע על 'וְהָיָה בְּרָכָתְךָ בְּרָךְ'.. וכוחם של ברכות וההיפך, פנינו לר' יוחנן שיספר לנו על כך.

זה התחיל לפני 35 שנה, הייתי בדרך לאוקראינה לפעילות קירוב לקראת ראש השנה. ובגלל הביקוש הרב לטיסות ישירות לאומן המחירים היו יקרים, אז טסתי דרך וינה, שם היה יותר זול, ודווקא במקום הכי לא צפוי - בעיר וינה - החל להתעורר בי העניין של החשיבות וכח הברכות.

תברך אותי וגם תזכיר אותי בזמן תקיעת שופר

במהלך שהותי שם, פגשתי אברך שביקש ממני שנקלע למקום, וכששוחנו על הפעילות שלי ועל מעשיו הוא ביקש ממני שאברך אותו וגם אזכיר את שמו בתקיעת השופר. הוא סיפר לי שהוא כבר 15 שנה מחכה לילדים, וכבר עשה את כל הסגולות, והשתדל, וזקוק לישועה. הוא אמר לי: 'אתה נוסע למצוה גדולה, תברך אותי וגם תזכיר אותי בזמן תקיעת שופר, בזמן כזה גדול זה בטח יבקע שערי שמים. ואכן התפללתי עבורו ובאמת באותה שנה נולדה לו בת. אני בטוח שהתפילה והברכה עזרה, וגם האמונה של המבקש ברכה."

הסיפור הזה הדליק בליבו של ר' יוחנן משהו. "מאז הבנתי - כשאני מברך, זה פועל. לא בגלל שאני משהו - אלא כי כשמברכים מכל הלב, והמקבל מאמין בכוחה של ברכה מלב יהודי, הקב"ה שומע."

מאז ועד היום, ר' יוחנן ממשיך לברך. בכל מקום. ברחוב, באוטובוס, באירועים, בבתי כנסת - איפה שלא אהיה, אני מברך. אנשים מבקשים, ואני נותן. לא שואל שאלות. פשוט מברך. במיוחד בזמנים מיוחדים - פסח, ראש השנה - אני מקבל רשימת שמות ארוכות. אני מברך ומתפלל, מזכיר, ומברך. שומעים ניסים.

הזה אף אחד לא החליף איתם מילה, לא שאל אותם 'מה שלומך', לא חיך לעברם... אני בטוח שאם נתחיל לפקוח את העיניים ולהסתכל כל אחד סביבו, נגלה שהם רבים מספור, ואנחנו חייבים להתחזק בעניין, לגלות יחס לאנשים שסביבנו, להראות להם שהם חשובים למישהו בעולם, שיש להם מקום פה בעולם הזה. לדוגמא, הלכתי לאחד מבית הכנסת בירושלים, שאני מבקר בהם בקביעות לזכות אותם במצוות צדקה. כשאני מסתובב בבית הכנסת, אני גם עושה 'שמיח', אומר ווארטים מספר בדיחות, סיפורים מעניינים... אני אומר תמיד לאנשים שבעיקרון אני לא צריך שיתנו לי כסף בכלל. אני מגיע רק כדי לשמח אותם. אבל אם אני סתם יבוא לספר בדיחות, יגידו עלי שאני משוגע... אז אני גם מבקש מהם לתרום לצדקה, כדי שיקראו לי 'גבאי צדקה' ולא יחשבו אותי למשוגע... בקיצור, הלכתי לבית הכנסת, הגעתי לקראת סוף התפילה וכשסיימו 'עלינו לשבח' התחלתי את הסיבוב הקבוע, אני מברך כל אחד בשפע ברכות, עם רבים מהם כבר יש לי ממש קשר חברי, אני זוכר שסיפרו בפעם הקודמת על הילד המאושפז ועכשיו אני מברר מה שלומו ואם ברוך ה' הוא החלים וכדו'.

השקעתי קצת 'אקסטרה' מאמץ

ראיתי אחד עם פנים קצת נפולות... התחלתי לדבר אליו והוא ענה לי בחצי פה. השקעתי קצת 'אקסטרה' מאמץ עד שלבסוף הוא העלה חיוך על פניו. כשסיימתי את הסיבוב ניגש אלי אותו יהודי ואמר לי דבר שריגש אותי מאוד: "הרב בריזל, אני רוצה שתדע שאני חייב לך הכרת הטוב גדולה". שאלתי אותו הייתכן? בסך הכל סיפרתי לך כמה בדיחות... לא צריך להגזים...

אמר לי היהודי, כבר שבוע שלם שהוא לא החליף מילה עם אף אחד. אירע לו איזה מקרה של הפסד גדול, ומאז הוא שבור ורצוף, הוא לא מצליח לפתוח את הפה ולדבר עם אנשים. אף אחד לא שם לב! כל הידידים שלו עברו על פניו, אמרו לו 'שלום', וכשהוא לא ענה להם, הם בכלל לא שמו לב שמשוהו לא בסדר. המשיכו הלאה... זה רק החמיר את ההרגשה שלו. הוא שרוי בצער נורא, והחברים שלו אפילו לא שמיעו לב. אתה הראשון שהבחין בכך שאני לא מדבר ולא מחייך", הוא אמר לי, "הוצאת אותי מהבור החשוך הזה של העצב הנורא. עכשיו אני מרגיש הרבה יותר טוב, צחקתי, שמחתי, נכון שאני עדיין צריך להתמודד עם הקושי שיש לי, אבל לפחות אני נזכרתי איך מחייכים ואיך מדברים..."

מי שמרגיל את עצמו בכך, לשים לב לצער שעל פני השני ולהשתדל לשמח אותו, זוכה במתנה מופלאה. אני 'נפילתי' כמה פעמים לבתי כנסת של ציבורים אמידים ומבוססים אבל הם אינם

אוהבים לתת צדקה לגבאי צדקה. אולי הם נותנים רק למוסדות המזוהים עם הקהילה שלהם, אולי הם בכלל לא נותנים. אני הסתובבתי שם ואנשים נתנו לי בפנים חמוצות כמה אגורות. סיימתי סיבוב וראיתי שיש לי ביד בקושי שני שקלים. החלטתי שאני אכבוש את בית הכנסת הזה... התחלתי לבוא לשם בקביעות. וכל פעם שהגעתי, סיפרתי בדיחות, וחילקתי ברכות בחינם לכל מי שביקש וגם למי שלא ביקש...

בתחילה הם הסתכלו עלי כמו על איזה משוגע שנפל עליהם מהשמים. היום כשאני מגיע לשם הם כבר מחכים לי, שומרים לי את כספי המעשר וכדו'. הכנסתי להם שמחה בבית הכנסת. הם אנשים מבוססים, כולם מגיעים עם מכוניות יפות ומהודרות, אבל לא היה להם שמחה בבית הכנסת. זאת היתה קהילה דכאונית... נו, פלא שאנשים בכזה מצב נפשי לא רוצים לתת לאחרים? מי אתה בכלל שתדרוך להם על המרצפות היקרות של בית הכנסת המושקע שלהם??? אבל אם הצלחת לשמח אותם, הלב שלהם נפתח, עכשיו זה כבר עולם אחר.

אני בטוח שבזכות שכל אחד יברך עם כל הלב את חברו וישמח אותו, נזכה לגאולה שלימה ובביאת המשיח, אמן.

כל שבוע הגליון אצלכם במייל

כתבו לנו ונשמח לצרף אתכם לרשימת המנויים

A950850750@GMAIL.COM

מי היו שני 'נערים' אלו?: 'יינים וימרים'. והנה ידוע ששני אלה היו ראשי המכשפים של מצרים שעמדו לפני פרעה ועשו את האותות כנגד משה ואהרן

מאוצרותיו של הרב חנניה צ'ולק שליט"א

וַיִּתְּנָב מֶלֶךְ־הַ' בְּדֶרֶךְ עֲשֵׂתָן לֹא וְהוּא רָכַב עַל אֲתָנּוּ וּשְׁנֵי נְעָרָיו עִמּוֹ (כ"ב כ"ב)

מי היו שני 'נערים' אלו ומדוע התלוו אל בלעם? רש"י כתב עפ"י המדרש, שאלו היו שמשיו שהתלוו אליו מטעמי דרך ארץ, שהיה אדם חשוב. התרגום יונתן כתב: ויחר אף ה' כי הולך הוא לקללם. ושני נערי יינים וימרים עמו. והנה ידוע אודות שני האישים הנ"ל שהיו ראשי המכשפים של מצרים, שעמדו לפני פרעה ועשו את האותות כנגד משה ואהרן, כדאיתא בתרגום יונתן בן עוזיאל (שמות ז י"א). וכן כתב שם בתרגום יונתן בן עוזיאל (א, ט"ו), שלפני שנולד משה הגיעו לפרעה שני מכשפים ואמרו לו שעתיד להיוולד בן אחד שעל ידו עתידה להיחרב כל ארץ מצרים. ולפיכך התלוו אל בלעם בדרכו לקלל את בני. וב'ילקוט שמעוני' (שמות קעו, ה) נאמר ששני מכשפים אלו היו בני בלעם. עוד מובא בחז"ל שמכשפים אלו התגירו לבסוף והצטרפו למסע בני במדבר, והם היו חלק מה'ערב רב' שעשו את העגל, וכדאיתא בזוהר (פר' כי תשא דף קצא) עה"פ 'וירא העם כי בושש משה' - בא שש שעות, נתכנסו 40,000 שעלו עם ישראל ושני חרטומי מצרים עמהם - יינים וימרים - שעשו לפני פרעה כשפים. 'כיון שראו הנסים והנפלאות שעשה משה במצרים, חזרו למשה. אמר הקב"ה למשה: אל תקבל אותם. אמר משה: ריבון העולם, כיון שראו גבורתך הם רוצים להתגיר. ייראו גבורתך בכל יום, וידעו שאין אלו-ה מבלעדיך. וקיבלם משה. והנה מה היה בסופם של יינוס וימרוס' לא מצאנו, אולם מצינו ששני הנערים שהתלוו לבלעם הומתו ע"י המלאך יחד עם האתון כשנגלה לבלעם (דעת זקנים כ"ב ל"ג).

בדבר הריגת דברים המאוסים וממאסים את האוכלין, וזבובין ויתושין ופרעושין שמצערין האדם

מֶלֶךְ עֲשֵׂתִי עָלַי כִּי הִבִּיתִנִּי (כ"ב כ"ה)

הריגת בעלי חיים מאוסין - ה'אגרות משה' (חו"מ ח"ב ס' מ"ז) נשאל בדבר הריגת דברים המאוסים וממאסים את האוכלין, וזבובין ויתושין ופרעושין שמצערין האדם, ופסק דאין שום איסור להורגם, וכן עכברים המפסידים אוכלין וכ"ש כשנמצאים תינוקות, ואף גדולים שנבהלין מפניהם - אין שום איסור מלהורגם, כי כל דבר שהוא לצורך האדם - אין איסור צעב"ח, וא"כ רשאים להרוג הזבובים והפרעושים והיתושים

והעכברים המפסידים אוכלים ומשקין ומצערין הרבה לאנשים, ואין בזה שום חשש. ומסיק: אבל אם אפשר טוב שלא יהרגם בידיו ממש אלא בהנחת דבר ההורגם, מאחר דחזינן דכשעושה אדם מעשה אכזריות דרציחה, אפילו לאלו שמחוייבין להורגם ע"י חיוב פסק דין דסנהדרין בעיר הנידחת, הוצרך הכותב ליתן הבטחה מהשי"ת שייתן להם רחמים ועוד יוסף אצלם מידת הרחמים, כדפירש ה'אור החיים' (דברים י"ג י"ח) דבדרך הטבע היתה נכנסת בהם מידת אכזריות, וזה שייך שייעשה גם כשהוא עושה מידת אכזריות לבע"ח, אך השוחט לאכילה, דהוא מעשה מצוה - מועיל שלא ישלוט בהם מידת אכזריות, אבל לאבד ולהרוג כדי שלא להצטער - אין בזה ענין מצוה כשאין בביתו תינוקות שאין יכולין לגרשן כשבאין עליהם, דא"כ שייך לחוש שלא תשפיע מידת אכזריות, לכן טוב יותר שלא להרוג בידים אלא להניח דבר ההורגם, והא דאיתא בגמ' (שבת י"ב.) במפלה כליו, דאמר רבן גמליאל לבנותיו שיהרגו את הכינים שנמצאים בבגדיו וישמיעו לו את הקול של השונאים שלו (-צליל הריגת הכינים). וכינים שבגופו ובבגדיו, שאי אפשר להורגם ע"י איזה דבר אחר, וגם פרעושין שעליו ועל בגדיו, אף שהוא בע"ח גמור - נמי הא לא שייך להורגם ע"י איזה דבר - לכן מוכרחין לעשות בעצמן, אבל לזבובים ועכברים שיש להורגם ע"י הנחת איזה דברים - טוב שלא להרוג בעצמו (מעדני אשר).

(מתוך גליונו של הרב צ'ולק תשפ"ד)

ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים

אני מאמין באמונה שלמה בביאת המשיח
ואף על פי שיתמנהמה עם כל זה אחכה לו בכל יום שיבוא

בכל יום שאספתי כסף בישיבת פוניבז', הוא נתן לי שקל. עכשיו, מי ייתן לי את השקל הזה בכל יום? ...

מגיד המישרים רבי ישראל מאיר שושן שליט"א: היה לנו בית מקדש, ובעוונותינו הרבים איבדנו אותו

תשאלו אדם ברחוב, "חסר לך בית המקדש?" והוא יאמר: "אה, לא ממש. אני מתפלל לקב"ה שלא יהיו צרות, שלא יהיו פיגועים, שכל הבעיות והקשיים יסתדרו, איכשהו..."

אבל איפה העיקר? אוי להם לבנים שהוגלו משולחן אביהם!

שמעתי מעין משל **מרבי חזקיהו מישקובסקי שליט"א:**

כאשר מרן **הרב שך זצ"ל** נפטר, היה אבל גדול. כולם בכו על גדול הדור, על מנהיג הדור שמסר את הנפש בשביל הדור. כולם בכו, וגם אדם עני אחד עמד בצד ובכה. "למה אתה בוכה?" "איזו שאלה... למה אני בוכה?!" בכל יום שאספתי כסף בישיבת פוניבז', הוא נתן לי שקל. עכשיו, מי ייתן לי את השקל הזה בכל יום? ...

על זה אתה בוכה?! על השקל שתפסיק לקבל? איבדנו את הרב שך, את ראש הישיבה הגדול. איבדנו את מי שנשא על כתפיו את עול הדור באהבת אין קץ, במסירות שאין לה שיעור... איבדנו את גדול הדור, ואתה בוכה על השקל?!

אנחנו, עם כל הכבוד, דומים לאותו עני. אנחנו בוכים, "אוי, שיבוא כבר המשיח", והבכייה שלנו היא על הצרות, על הפיגועים והמחבלים, ועל בעיות בריאות ושאר מכות, ר"ל.

אבל זו בכייה על השקל. הבעיה הרבה יותר גדולה - היינו עם הקב"ה, בשולחנו של מקום, ונזרקנו משם...

על חג הסוכות נאמר: "ושמחת בחגך" (דברים טז, יד). זהו יום של שמחה גדולה. והנה ביום טוב ראשון של החג, בתפילת מוסף, פתאום מתחילים לבכות - "ומפני חטאינו גלינו מארצנו..." כך גם ביום טוב ראשון של פסח, ובכל ימי חול המועד של הרגלים. בתוך כל שמחת החג הגדולה - שהיא באמת גדולה, למי שמבין מהי קדושת החג - פתאום, 'איכה'. "ומפני חטאינו גלינו מארצנו, ונתרחקנו מעל אדמתנו, ואין יכולים לעלות ולראות ולהשתחוות לפניך, ולעשות חובותינו בבית בחירתך בבית הגדול והקדוש..."

אדם עוצר את חברו, ואומר לו בהתרגשות, "שמעת מה קרה הבוקר בירושלים? מה?? לא שמעת, אתה לא מעודכן?" מה שקרה זה, שלא הקריבו היום שני כבשים בביהמ"ק...

לע"נ

הר"ר יוסף ב"ר שלמה אהרן הכהן ז"ל

מרת ברכה ב"ר יוסף ע"ה

הר"ר שמעון יהודה ב"ר עקיבא הלוי ז"ל

מרת מלכה ב"ר אברהם יהודה ע"ה

"אתה צוחק עלי?" וכדאי בזיון וקצף. את קרבן התמיד של שחר לא הקריבו היום, ואנחנו מטיילים רגועים? איך זה? אנחנו כבר כל כך רחוקים, שקשה לנו לקלוט את עוצם הצרה והצער.

לפני זמן מה עברתי דירה. היינו צריכים לשפץ את הדירה החדשה, לשבור קירות, לסייד ולצבוע. הכל כבר היה, פחות או יותר, מתוקן ומושלם, כשנזכרתי - אוי ויי! איך יכולתי לשכוח זכר לחורבן? טפחתי על כתפו של השיפוצניק, ואמרתי לו, "תראה, כאן צריך לגרד. בדיוק פה, מול הפתח. מה?? השיפוצניק החילוני חשב שהשתגעתי. "הכל צבוע כל כך יפה, חלק. מה פתאום לקלקל?" הלכה היא, מדברי הגמרא, ומובאת בפוסקים. מה משדרים לנו? מה מלמדים אותנו פה?

ר' ייד, אין לך דירה מסודרת ומושלמת. כל עוד בית המקדש לא קיים, גם הבית שלנו 'לא קיים', נכנסים לבית, ופתאום רואים זכר לחורבן. האבל על חורבן בית המקדש הוא חלק מחיי היומיום שלנו.

הבן עומד להתחתן, וכולם מתרגשים ושמחים, וקונים ומתכוננים, ואז מגיע הערב הגדול. הדקות חולפות, רגע השיא מגיע - עריכת החופה, ונתינת הטבעת, "הרי את מקודשת..."

ובעיצומה של ההתרגשות הגדולה, מביאים כוס, בום! דורכים ושוברים.

הצלם עומד דרוך, מכוון את החתן להניח את הרגל על הכוס בזווית האידיאלית לתמונה ולהסרטה. לא, ידידי, זה לא בשביל האלבום הרגיל או הדיגיטלי. זה זכר לחורבן, בעיצומה של השמחה. יהודי, אל תשכח! כל עוד אין לנו בית מקדש, שמחתנו לא שלימה. היה לנו בית מקדש, ובעוונותינו הרבים איבדנו אותו.

(מתוך דורש טוב - בין המצרים)

נשאלתי למה נקראה פרשת בלק על שם גוי

ממנו עגלון מלך מואב, שכאשר אמרו לו דבר אלוקים אליך, הוא קם מכיסאו, וכל זה בזכות ומכוח אותה נקודה של אמונה שהיה בקרבנות של בלק.

(דרכי החיזוק 670)

מרון הגר"ג אדלשטיין זצוק"ל: נשאלתי למה נקראה פרשת בלק על שם גוי, ומצינו פרשיות על שם צדיקים כגון נח או חיי שרה, ומדוע קראו כאן על שם של גוי? ויתכן שגם בלק שהיה גוי היו לו זכויות, כמו שאמרו חז"ל (נזיר כג ועוד) שבשכר מ"ב קרבנות שהקריב בלק זכה ויצאה ממנו רות, ולמדו מזה שמתוך שלא לשמה בא לשמה, והיינו שגם אצלו היה משהו לשמה, כי הרי הוא הקריב את הקרבנות מפני שפחד מעם ישראל (עיין מהרש"א בהוריות דף י'). והקריבם מצד האמונה שהאמין שזה יכול לעזור, והזכות הזו של האמונה השפיעה ועברה כמה דורות אחר כך, שיצאה ממנו רות המואביה, וגם יצא

כל החיים אנחנו נפגשים בזה

בפרשת בלק מוצאים את התחלת הפרשה וסופה בשני הפכים מוחלטים. תחילת הפרשה מדברת על בלעם, שהוא אדם שקיבל כחות למעלה מדרך הטבע, הוא יודע דעת עליון. לא קם בישראל כמשה עוד, אבל באומות העולם קם ומנו בלעם, כך אומרים חז"ל. ואת הכוחות האלו הוא בזבז לגמרי, ואף השתמש בהם לרעה.

מאיך גיסא - הפרשה מסתיימת עם פנחס. פנחס לא היו לו כוחות, אך כשהוא מסר את נפשו הוא קיבל אותם. וכמו שרש"י כותב (כה, יג) לא נתכה פנחס עד שהרגו לזמרי, (זבחים קא, ב), ואז הוא זכה "והייתה לו ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם".

אלו הם שני ההפכים. מחד גיסא יש את תחילת הפרשה עם בלעם שהוא קיבל כחות ומבזבז אותם ולא סתם מבזבז אלא משתמש בהם לרעה, ומאיך גיסא את פנחס שהוא אדם שאין לו כוחות, אך עם עמל ויגיעה ומסירות נפש - הוא מקבל כוחות.

כל החיים אנחנו נפגשים בזה. בשיבה נפגשים הרבה: יש שני סוגי בחורים, אחד בעל כישרון עם המון כוחות אך הוא סתם מבזבז אותם, וכ"ש אם הוא עושה עמהם דברים לא הכי מוצלחים... ומאיך גיסא ישנם בחורים לא הכי כישרוניים, שעם עמל ויגיעה הם מגיעים לדרגות גבוהות הגם שלא היה להם הרבה כוחות.

(הגה"צ רבי חזקיהו מישקובסקי שליט"א - ארחות חיים תשפד)

מה שתיקנו לומר 'מה טובו אוהלך' קודם התפילה בבוקר

שביאר, שמה שתיקנו לומר מה טובו אוהלך יעקב' קודם התפילה בבוקר, ולכאורה ייפלא למה מתחילין דווקא עם פסוק שאמר גוי? אך הכוונה בזה עפ"י מ"ש חז"ל על ברכותיו של בלעם הרשע דה"י הענין של מלאך רע בע"כ יענה אמן, וה"נ בתפילה שישנם מקטריגים המפריעים לתפילתו של אדם כמו שכתוב מהאר"י הק' שלכם אומרים פרשת הקטורת קודם התפילה ואחר התפילה, ולכן מזכירים דווקא פסוקים דמה טובו שיתעורר ענין זה של מלאך רע בע"כ יענה אמן.

מה טובו אוהלך יעקב בספר יגדיל תורה, מובא "שמעתי מה הטעם שמתחילים כל יום את תפילת שחרית בפסוק זה שבלעם אמר. אלא כשיהודי בא להתפלל, מיד קמים נגדו כתות מסטינים ומפריעים, לבלבלו בתפילתו. על זה מרמזים להם, לא יועיל לכם כלום, שהרי בלעם רצה לקלל ולבסוף הפך הקב"ה הקללה לברכה. אם כן גם אתם לא כדאי לכם להתחיל... כי הכל יהפך בעזה"י לברכה" ומשמיה דהגאון רבי ברוך שמעון שניאורסון זצ"ל ראש ישיבת טשעבין, איתא

מדה כנגד מדה הגן עליהם השי"ת לבל ישלוט בהם עין הרע

יוכל לקללם. בעל ה"מאור ושמש", כותב כהמשך לדברי חז"ל הללו: "ונראה בדרך פשוט שהוא מידה כנגד מידה, לפי שהם שמרו את עצמם בלבתי להסתכל כל אחד בפתחו של חברו לראות בעסקיו כדי שלא יכניס בו עין הרע - לזאת מדה כנגד מדה הגן עליהם השי"ת ברחמיו לבל ישלוט בהם גם כן עין הרע מבלעם הרשע ימח שמו".

וַיֵּשֶׁא בָּעָם אֶת עֵינָיו וַיֵּרָא אֶת יִשְׂרָאֵל שֹׁכֵן בְּעֶבְרָתוֹ (בר, ב). על פסוק זה פירש רש"י ז"ל: "וישא בלעם את עיניו" - ביקש להכניס בהם עין הרע, וכו'. "שוכן לשבטיו" - ראה כל שבט ושבט שוכן לעצמו ואינן מעורבין, ראה שאין פתחיהן מכונים זה כנגד זה. 'ותהי עליו רוח אלקים' - פירש בזה הקדוש: 'עליו' - על ישראל שרתה השכינה, שלא

באותה העת עמד שם יהודי בקרבת מקום אשר נחרד למשמע אזניו

כל מה שכדאי לדעת על ענייני קללות

הקללה חוזרת אל ראשו של המשלחה מפיו

כָּבֹה נָא אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אֶת הָעָם הַזֶּה (בב 1)

בספר קב הישר כתב כי האיש אשר הוא מקלל לחבירו הוא שנאוי לפני הקב"ה, כי הקב"ה הבטיח לאברהם "ארריך ארור ומברכיך ברוך".

במסכת סנהדרין (מ"ח:) כתוב אמר רב יהודה אמר רב כל קללות שקילל דוד את יואב נתקיימו בזרעו של דוד, 'היינו דאמרי אינשי

תהא לוטא ולא תהא לאטה', רש"י שם מפרש: נוח לך להיות מן המקוללים ולא מן המקללים, לפי שסוף קללת חנם לשוב אל המקלל.

המקור לכך הוא מהכתוב במשלי (כ"ו ב') "כצפור לנוד כדרור לעוף כן קללת חנם לא תבא", והקרי בפסוק זה הוא 'לו' תבוא, וביארו המפרשים דהיינו שהקללה תבוא על המקלל. וכן ביאר הגר"א את תחילתו של הפסוק 'כצפור לנוד כדרור לעוף' שכשם שהצפור והדרור חוזרים למקומם לאחר שנשתלחו, כך גם הקללה חוזרת אל ראשו של המשלחה מפיו, ופעמים שהיא חוזרת מיד כדרור, ופעמים שווה לבוא כצפור.

הבעל הטורים (בבראשית מ"ז) כותב שיעקב אבינו חי ל"ג שנה פחות מאביו, שבגלל שקלל את רחל ואמר 'עם אשר תמצא את אלהיך לא יחיה'

חסרו לו מנין יחיה שהוא ל"ג משנותיו.

אני לא מקלל, אם רצונך אברך אותך

מרן הגר"ח קניבסקי סיפר שפעם בא יהודי למרן החזו"א וביקש ממנו לקלל את השכן שמצער אותו, אמר לו החזו"א אני לא מקלל, אם רצונך אברך אותך.

בשם החפץ חיים אומרים כי בן ישראל שמצבו לא טוב, מה הוא עושה - הולך הוא לצדיק ומבקש ברכתו, ומתפלל להשי"ת שיושיעו. לא כן דרכם של אומות העולם, כאשר פחד בלק בן ציפור מישראל, לא ביקש מבלעם שיברכהו שלא ינזק וכדומה, אלא ביקש שיקלל את ישראל, ראה עד היכן מגעת רשעותו שלא ביקש ברכה לעצמו אלא קללה לזולתו. וראה ביאורים והנהגות.

פעם אחת הגאון רבי זלמן בריזל יצא מהמקוה, ובעת קשירת מנעליו התחיל לזעוק: 'ימח שמו! ימח שמו!'. באותה העת עמד שם יהודי בקרבת מקום אשר נחרד למשמע אזניו, בחששו שמא מישוה גרם לו רעה ועל כן הוא מקללו קללה כזו, או שמא אירע משהו אחר. ניגש אליו היהודי ושאלו אם בידו לעזור לו, השיב

לו רבי זלמן שלא קרה מאומה, רק שב'בית אהרן' מבואר שבכל מצוה צריך האדם לכוון למחות זרעו של עמלק, ולכן כעת שהוא קושר את נעליו ומקפיד לעשות כנפסק בשו"ע (או"ח ב' ד') הרי הוא מכוון למחות שמו וזכרו מתחת השמים, וזה פשר קללתו.

ועל ידי זה תתקיים הברכה בלי מניעה

במסכת מועד קטן (דף ט') מסופר שרבי שמעון בר יוחי אמר לבנו, שר' יונתן בן עסמי ורבי יהודה בן גרים הם אנשים של צורה (חכמים). לך אליהם שיברכוך, הלך, אך הם אמרו לו דברים הנשמעים כקללות, כאשר הגיע לאביו אמר לו שלא מספיק שלא בירכו אותי אבל ציערוני, שאלו רשב"י מה אמרו לך, וענה - כך וכך אמרו לי, אמר לו אלו כולם ברכות הם, ופירש לו מה היתה כוונתם, עיי"ש.

המהרש"א מסביר שאף הוא לא חשדם שקיללו אותו, וידע שכוונתם לטובה ולברכה, רק שהם עשו כן לחדודי, לדעת אם יבין כוונת דבריהם שכוונו לברכה, ולכך הצטער שלא הבין כוונת דבריהם.

המהר"ם פאדווה ביאר שעשו כן כדי שיבוא לאביו ויפרש לו כוונתם לברכה, ותחול הברכה עליו גם מאביו.

יש שביארו שעשו כן, כי לפעמים בשעה שאדם מברך את חברו מידת הדין מקטרגת לבטל את הברכה, ולכן אמרו בלשון קללה, שהמקטרג יסבור שזה קללה ממש, ובאמת מחשבתם היא לברכה, ועל ידי זה תתקיים הברכה בלי מניעה.

למה כבודו אינו מבין דבר כה פשוט?

את אותו יהודי - שכנו של רבי יהונתן לספסל - הזמין הגבאי לעלות לעליית רביעי.

כשראה אותו יהודי שהוא הוזמן רק לעליית רביעי, רץ בזעם לעבר הגבאי והתנפל עליו בשצף קצף: "את פלוני כיבדת בשלישי ואותי רק ברביעי. תתבייש לך! במה הוא מכובד יותר ממני?". ככל שניסה הגבאי להצטדק, הוא הותקף ונגזף בטון גבוה יותר על ידיו.

כשחזר האיש למקומו, שאלו רבי יהונתן: "במחילת כבודו, הן רק לפני דקות בודדות התפללת בלב נשבר ונדכה, שפכת דמעות רותחות והתאנחת אנחות קורעות לב כשאמרת: "עד שלא נוצרתי איני כדאי... עפר אני בחיי...". והנה לא עברו כי עם דקות בודדות וכבר הינך מחולל שערוריה בגלל כבוד מדומה שסברת שמגיע לך?".

האיש השיב בפשטות ואוויליות זועקת לשמים: "למה כבודו אינו מבין דבר כה פשוט? את זאת אמרתי לקדוש ברוך הוא, לפניו אני מסוגל להיכנע. אבל מה זה נוגע לגבאי? הרי גם הוא עפר ואפר כמוני, והרי אני יותר מכובד ממנו. אז מדוע לא כובדתי בעליה המכובדת?".

רבי יהונתן היה שב ומספר את הסיפור הזה, ומוסיף מוסר השכל; גם כאשר אדם נמצא בדרגה גבוהה של קרבת אלוקים, וגם לאחר שהתפלל תפילה שלימה בהשתפכות הנפש וכוונת הלב, כאשר מידותיו מושחתות, אזי המידות יבליעו את הדעת וירעילו את השכל, וברגע האמת כשיעמוד בפני נסיון הוא עלול לאבד ברגע אחד את כל ההשגות שהשיג בעמל ויזע, ולהתדרדר מגובה עצום לעומק התהום - מבחינה מוסרית. (הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א - אוצרותיהם אמלא)

מעשה מופלא אירע בדורו של רבינו גאון עולם רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל, המסוגל לפתוח בפנינו צוהר קטן של הבנה, אודות אישיותו ההפכפכנית של בלעם הרשע. להבחין בצדקות המעוּשָׁה שרגיל היה להסתתר תחתיה, וברוע המידות שגילם בשורשו ומהותו.

בעת שנדד רבי יהונתן ברחבי העולם, נאלץ באחת השנים להתעכב ביום הכיפורים בעיר שלא הכירוהו. הוא נכנס לבית הכנסת, בזוית עינו קלט רבי יהונתן יהודי מכובד שיושב ומתכונן ליום הקדוש בדחילו ורחימו. את וידויו של רבי ניסים גאון ושאר התפילות אמר אותו יהודי בדבקות ושברון לב, בבכיות ואנחות. הוא הוסיף ואמר בסיום תפילתו: "ריבונו של עולם, אתה הרי יודע באמת - כי הדברים נכונים כלפי ואיני כלום אלא עפר ואפר...".

תפילתו שנאמרה בהכנעה ערבה לאוזניו של רבי יהונתן, וגרמה לו התעוררות רבה והשפעה טובה. הוא מאד שמח כי מן השמים זימנו לו לשבת סמוך אליו בתפילות. אולם כאשר הגיעה שעת קריאת התורה, הזמין הגבאי את אחד המתפללים, אשר כנראה נמנה בין נכבדי הקהילה, לעלות לתורה לעליית שלישי, העליה המכובדת ביותר, ואילו

יש לי הנאה לראות איך שפיארו את בית ה'...

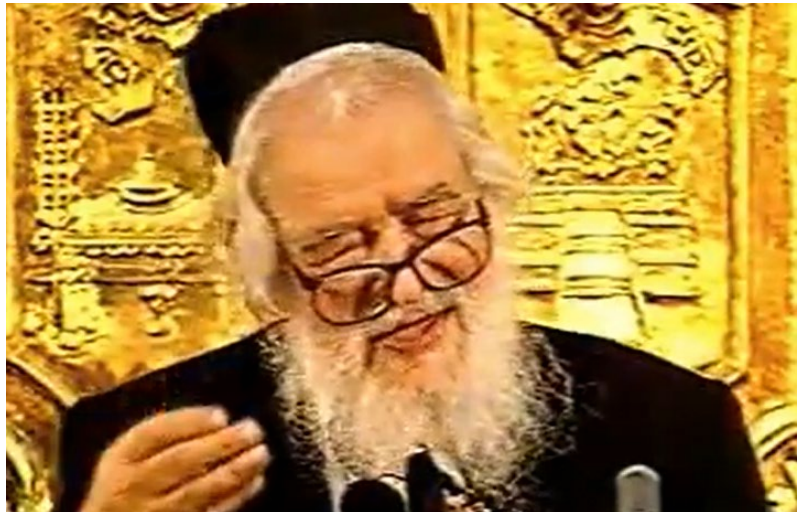
המשגיח הגה"צ רבי דב יפה זצוק"ל היה מביט בהנאה גדולה על כל בית מדרש ומוסד קדוש שנפתח, והיה שמח בריבוי כבוד ה', והיה מתעכב לראות היכלי תורה מפוארים, וכל תוספת חדשה של פאר בבית כנסת, והיה לו מכך הנאה ושמחה גדולה לראות בכבוד ה'. לפני כמה שנים ישיבת 'עטרת ישראל' הרחיבה ופיארה את בית המדרש, והמשגיח אף הוא הוזמן לחנוכת בית המדרש, לאחר תקופה כשהיה המשגיח בקרבת מקום אמר שבחנוכת בית המדרש שהיה גדוש באנשים לא יכול היה לראות את בית המדרש, והוא מעוניין להיכנס שוב לראות. לאחר שיצא שאלתי, מה היה כל כך העניין בזה שהמשגיח היה צריך לטרוח? ואמר: יש לי הנאה לראות איך שפיארו את בית ה'...

בבית הכנסת הסמוך לבית רבינו הכניסו ספר תורה, וכמנהג בית ישראל לכבוד התורה קשטו את בית הכנסת במנורות זוהרות, ובמשך כמה ימים אחרי שכבר הוכנס ספר התורה נשארו המנורות דולקות, המשגיח אמר לי שיש לו מכך הנאה: דבדאי צריך לשמוח שהולכים לזכות להכניס ספר תורה - אבל הרבה יותר צריכים לשמוח שכבר הכניסו את הספר תורה... אז למה להוריד את המנורות (שמסמלות את השמחה) מיד?

בדרך לסיום הש"ס המרכזי בירושלים, אמר המשגיח בהתרגשות: אם אחד זוכה לסיים את הש"ס זה שמחה מיוחדת, וכל שכן אם זה שניים, ועוד יותר יש שמחה אם זה שלוש... אם כן אין לשער כמה שמחה עצומה יש על כך שאלפים אלפים זכו לסיים את הש"ס!

(חוברת עבודת הימים הנוראים במשנתו של מרן המשגיח)

טרם צאתו, פנה אליה הרב שך ואמר לה: "יש לי בקשה אליך"

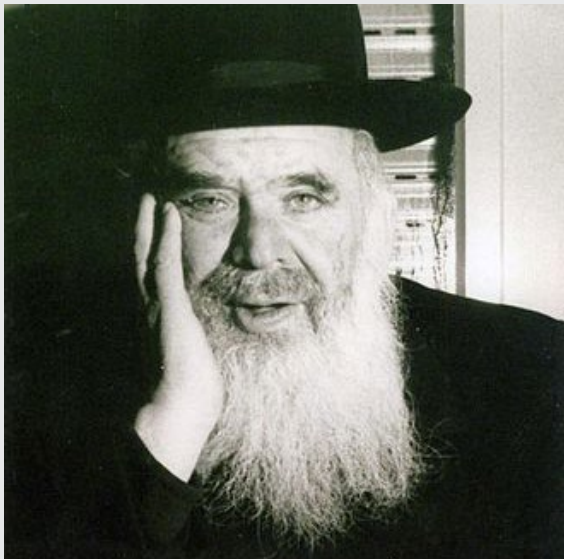
מרן הגרא"מ שך זצוק"ל עבר ניתוח קשה מאוד. בבית החולים היתה אחות, אשה חילונית, שהעריכה והכירה שהמאושפז הוא אדם גדול שיש להתנהג אליו בדרך ארץ מיוחדת. היא היטיבה עמו ועם התלמידים, אפשרה לתלמידים להיכנס כאשר הרב רצה, והשתדלה לעשות למענו את הטוב ביותר. עד כדי כך, שכאשר השתחרר מבית חולים, לא נתנה רשות לאף אחד להעביר את חפציו לרכב, אלא רק היא בעצמה, כי היה לה רצון לזכות לעשות משהו לכבוד הצדיק. טרם צאתו, פנה אליה הרב שך ואמר לה: "יש לי בקשה אליך". "איזו בקשה יש לרב ממני?"

- "אני מבקש ממך, שתפסיקי לעשן". לאדם הרגיל לעשן, הפסקת העישון היא דבר קשה מאד. ובכל זאת הרב שך ביקש ממנה: "תפסיקי לעשן, יהיה לך טוב בחיים".

השיבה לו: "רבי, כיון שביקשת אני מפסיקה לעשן!" בדרך מבית החולים שאלוהו התלמידים: "מה היה הענין בבקשה הזו, מה הנפקא מינה לראש הישיבה אם היא תעשן או לא?"

(הגה"צ רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל מתוך הגדה של פסח יחי ראובן)

כל אחד יודע את 'השולחן ערוך של השני' ולא את החיובים שלו עצמו.

מרן הגה"צ רבי חיים שמואלביץ זצ"ל: זקני, הסבא מנובהרדוק זצ"ל היה אומר: כמה נאה היה העולם אם הלווה היה מקיים את חיובו ופורע את חובו בזמן, והמלווה היה מקפיד על המוטל עליו לא להיות כנושה. כולם היו חיים בשלום ושלווה. הצרה היא שהלווה צועק 'לא תהיה לו כנושה', ואילו המלווה משיב לעומתו 'פריעת בעל חוב מצוה!'.

האדם יודע את כל התורות והדינים, כל מה שצריך לדעת, אבל תמיד הוא יודע את החיובים המוטלים על זולתו, כל אחד יודע את 'השולחן ערוך של השני' ("יעדער איינער ווייסט יענעמס שולחן ערוך"), ולא את החיובים שלו עצמו. אילו היו הבריות מקיימים כל אחד את המוטל עליו היה העולם מאושר ומקום נאות לחיות בו.

וכמו כן היה הסבא אומר, חז"ל אומרים (תנא דבי אליהו): "אין לך אשה כשרה בנשים אלא אשה שהיא עושה רצון בעלה", וחובת הבעל היא (יבמות): "מכבדה יותר מגופו". מה טוב ומה נעים אם כל אחד היה דואג לקיים את החוב המוטל עליו, שלום ושלוה היה ביניהם תמיד, שכינה שרויה ביניהם. ואולם מה קורה למעשה? פעמים רבות בני הזוג הופכים את חיוביהם, האשה תובעת מבעלה 'מכבדה יותר מגופו', ואילו הבעל זועק 'איזוהי אשה כשרה העושה רצון בעלה'.

(מתוך הספר 'מוסרי שערי חיים')

עורך המדור:
אלחנן נתן ליכטיג

אני זוכר איך אני אומר לעצמי: זה אמיתי! האיש אוהב את התורה!

רבי שמואל שושן-רוזנברגר זצ"ל, היה האיש הראשון בחיי שנטע בי אהבת התורה כפשוטה.

אני זוכר מצויין את הסיטואציה. נער צעיר הייתי וגם התפתלתי. המסילה העולה בית ה' בגילאים אלה, מלאה מהמורות, בלבולים ומיסוכי עשן, האומרים לרע טוב ולטוב רע.

ואז אי שם, באחד מעיקולי החיפוש הגיע רבי שמואל זצ"ל לדרשת חיזוק בישיבה, וכשהוא דיבר על התורה ראית בחוש מה זה 'שכורת ולא מיין'. כן מיין. מינה של תורה. העיניים ירקו אדמומית זוהרת ומצנצת של רגש אין סופי, מהול בשמחה עצומה שניתנה למישוש באויר.

אלה היו רגעים, בהם הרגשתי שאתה ער למחזה מרעיש. לרגע שבו אתה רואה אדם שפוגש את הדבר הכי טוב שהוא רק יכול לייחל אליו בחיים. ההמיה, האהבה, ההתרגשות. תנועות הידיים, שפת הגוף, החיוך הענוג, והעיניים - אוהו, העיניים הזוהרות של רבי שמואל זצ"ל בשעה שהוא דיבר על משהו שקשור לתורה.

הלב פועם כשאני נזכר ברגע הזה. זהו רגע כל כך מדהים, שצמצום הרגשות אל תוך תווי האותיות וכתובתם על גבי נייר העיתון האפרורי, עושה להם פיחות של מאות אחוזים!

אני זוכר איך אני אומר לעצמי: זה אמיתי! האיש אוהב את התורה! תשאלו אותי: מה הוא אמר שם שכל כך תפס אותך? מה היה הווארט שהוא אמר שנתן לך להבין שאין עוד משהו כמתיקות התורה... האמת?! אני לא זוכר מילה ממה שהוא דיבר!

אתם יודעים מה. תגלגלו רגע את ההיסטוריה שלכם אחורנית ותחשבו: כמה דרשות שמעתם במהלך חייכם? מאות או אלפים. כמה חומר מתוכם אתם זוכרים? אני משאיר לכם לכתוב את התשובה. אבל מה אנחנו כן נזכור? את ה'תדר' התדרים אותם העביר הדרשן, נחרטים לנו בראש מצוין. המילים הם בסך הכל מילים. אבל לתת את הלב, יכול רק מי שיש לו כזה.

(עקיבא שצ'רנסקי מתוך המודיע מדורים, ט"ז חשוון תשפ"א)

ובסוף הוסיף משפט כדי לשמח את הרופא 'יצחק בונים גדול הרופאים'

הגה"צ רבי יצחק קולדצקי שליט"א: בעקבות האירוע המוחי שעבר מורי-חמי שר-התורה רבי **חיים קנייבסקי** זצ"ל בשנת תשס"ב, הוא היה משותק למשך תקופה. מה שכאב לו יותר מכל, שלא יכול היה לכתוב בידו חידושי תורה. למרות שרופאים אמרו שלא יוכל לכתוב יותר, אירע נס שחזר לכתוב. מתוך עקשנות הוא זכה לחזור לתפקוד כעבור תקופה. בתחילה הוא כתב שמות המסכתות ולאחר מכן כתוב את כל נוסח 'יקום פורקן', ובסוף הוסיף משפט כדי לשמח את הרופא שמסר נפשו לשמשו ששמו היה יצחק בונים "יצחק בונים גדול הרופאים" ... אחר-כך זכינו במשך כעשרים שנה שהמשיך להשיב לרבבות שואליו ומשחרי מוצא פיו דבר בכתב, וגם הוציא חלק אחד מספר 'דרך חכמה' על קדשים אחרי האירוע הזה. אחותו **הרבנית ברזם** שתח' סיפרה, כי כאשר תיקנה עבורו מכנסיים היא מצאה שקית בכיס שלו. אך כיון שידעה שלכל דבר יש טעם, השאירה אותה מבלי שנגעה. כששאלו אותו לשם מה הוא צריך את השקית בכיס הבגד, רבי חיים השיב: "לפני תקופה לא היתה לי תחושה ביד ולא הרגשתי כלום... אני רוצה שבכל פעם שאכניס את היד לכיס וארגיש את השקית אזכור שזה חסד משמים".

(לעשות רצונך - פקודי)

אכילה לפני עלות השחר בצום י"ז בתמוז

בליל י"ז בתמוז מותר לאכול. חובת הצום מתחילה מעלות השחר, אם הלך לישון בליל התענית אסור לו לאכול, אפילו קם לפני עלות השחר, אא"כ התנה לפני השינה. אבל לשתות מותר, אפילו לא התנה על כך. ולכתחילה ראוי להחמיר ולהתנות גם על שתיה.

(הגאון רבי יהודה אריה הלוי דינר שליט"א - 'מים חיים' 530)

3 שאלות ל"ז בתמוז

השאלות: א. במשנה (תענית ד, ו) שנינו: ה' דברים אירעו לאבותינו ב"ז בתמוז, ואחד מהם - ש'שרף אפוסטמוס את התורה'. היכן שרף את התורה? ב. מי היה אפוסטמוס זה? ג. איזו תורה שרף?

- **תשובה א.** בירושלמי מובא: רבי אחא אמר: במעברתא (גשר) דלוד, ורבנן אמרי: במעברתא דטרלוסה.
- **תשובה ב.** אפוסטמוס היה אחד משרי היוונים (המאירי). ורבינו עובדיה מברטנורא הוסיף שהיה בבית שני.
- **תשובה ג.** ה'תפארת ישראל' כתב: הכוונה לאותו תורה שכתב עזרא שהיה בעזרה, כדשנינו במסכת סופרים, שממנה הגיהו שאר ספרים. א"כ אפוסטמוס שרף את ס"ת שכתב עזרא, ובזה היה קלוקל לדורות, שלא יוכלו להגיה ולדייק בכתיבת ספרי תורה כמסורת הקדמונית. ועוד פירש ה'תפארת ישראל' דשרף את כל ס"ת שמצא, דרצה לבטל את כל התורה מישראל. ויש אומרים שמדובר בס"ת שכתב משה רבינו, דמשה רבינו כתב 13 ס"ת ביום שידע שהוא ימות - י"ב ל"ב שבטים, ואחת הניח בארון, שאם יבקש משהו לזייף דבר - יוציא את הס"ת שבארון. וס"ת זה, שנשאר למשמרת והונח בארון לדורות, נשרף ע"י אפוסטמוס הרשע.

(גליינו של הרב צולק תשפד)

אבא לא מסוגל לשמוע כשמבזים ומקללים את בנו

כשדיבר פעם מרן הגרש"ז אויערבך זצ"ל על חטא לשון הרע, הביא את הפסוק "וְלֹא אָבָה ד' לִשְׁמֹעַ אֶל בְּלָעַם וַיִּהְיֶה ד' אֱלֹקֵיךָ לְךָ אֶת הַקֶּלֶל לְבָרְכָהּ כִּי אֶהְיֶה ה' אֱלֹקֶיךָ" ואמר שיש לתמוה, למה היה צריך הקב"ה לעשות נס גלוי ולהפוך את המילים מקללה לברכה, הרי היה יכול לתת לו לקלל ולא להתייחס לקללתו או אדרבה ההיפך, לברכם? ואמר שזאת מתרצת התורה "ק עצמה, וזהו סיום הפסוק" כי אֶהְיֶה ד' אֱלֹקֶיךָ" ואבא לא מסוגל לשמוע כשמבזים ומקללים את בנו.

(מתוך הספר גאון ישראל)

ה'חזון איש' מסביר בלשונו הציורית איך פועל עין רעה

וַיֵּשֶׁא בְּכַעַם אֶת עֵינָיו

עין תימהון על הדבר, ועי"ז הוא כלה.

ה'זוהר' כותב שכאשר יש לאדם עין טובה, עינו הטובה משפיעה ומסלקת את עין הרעה, ולכן, כדאי לנו להתחבר תמיד לאנשים שענים הטובה ומידת הפירגון שלהם 'נשפכת' מהם. ה'פלא יועץ' כתב: צריך אדם להישמר מאד מעין הרע, שלא יתראה בחמתו, במעשיו ובעשרו. ואמנם אם הוא צריך להראות עצמו בפומבי למען כבוד שמים, למסור שיעורים ולהביע דעת תורה, ולפעמים גם למחות ברבים על כבוד ה', בזה אין לו לחוש לעין הרע, דוודאי כבוד ה' עדיף, ושומר מצוה לא ידע דבר רע, ומאחר שכל מעשיו הם לשם שמים, הקב"ה יגן ויסך עליו באברתו, ולא ישיגהו נזק.

(גליינו של הרב צולק מתוך 'ויאמר שמואל' - הרב שמואל ברוך גנוט.)

בלעם הרשע רצה לתת עין הרע בעם ישראל, אך מזימתו לא צלחה

ה'חזון איש' מסביר בלשונו הציורית: 'מסודות הבריא, כי האדם במחשבתו הוא מגיע גורמים נסתרים בעולם המעשה, ומחשבתו הקלה תוכל לשמש גורם להרס ולחורבן של גשמים מוצרים, ובשעה שבני אדם מתפעלים על מציאות מלחה, מעמידים את מציאות זו בסכנה, ומ"מ הכל בידי שמים, וכל שלא נגזר עליה בדין שמים לאבדן - הדבר ניצל, אבל כשנגזר הדבר לאבד, מתגלגל הדבר ע"י שימת

קמתי מיד מהחלום בבהלה

הגה"צ רבי חזקיהו מישקובסקי שליט"א: לפני כמה ימים חלמתי חלום, ובחלומי אני קם לאחר סוף זמן קריאת שמע וסוף זמן תפילה ויוצא לחפש מנין. קמתי מיד מהחלום בבהלה והרהרתי מתי קרה לי כדבר הזה? הרי אני תמיד מתפלל מוקדם ומשתדל להגיע לפני התפילה. והנה, יום למחרת מגיע אלי בחור ומספר לי: 'הרב, קמתי אחרי זמן ק"ש וזמן תפילה'. שמעתי, ועל התגובה שלי לא ניכר כל כך הכאב ממאורע זה. אמר לי הבחור, אם הרב מגיב כך, סימן שהרב לא אוחז שזה כ"כ נורא... הנה, חוסר הבעת כאב ומחאה עלולה להשפיע כל כך ולחזק את השני בעמדתו ובמעשיו. זה ממש כמו דור המדבר שלא מחו במתאוננים ולכן נתעכבו מלהיכנס לארץ וחטאו במרגלים. כך איבדנו את הדור דעה. אם זה ה' כואב להם ומוחים לא ה' מתגלגל עד שאיבדו הכל.

(ארחות חיים - שלח תשפ"ה)

מוציאים את הכל ומניחים על השולחן, ואז מתחילים להחזיר אחד אחד

משל מהחיים: כשהארונות מלאים וגדושים בכלים וחפצים בלי שום סדר, ואי אפשר למצוא בהם שום דבר, וכל פעם שפותחים אותם כמה מן החפצים מתגלגלים החוצה, איך עושים בהם סדר? ובכן, מוציאים את הכל ומניחים על השולחן, ואז מתחילים להחזיר אחד אחד על מקומו, וכשמסיימים, מגלים למרבה הפלא, שנשאר הרבה מקום פנוי בארונות ואפשר להכניס בהם עוד... מוחו ולבו של האדם דומים לארונות. כשהם מתמלאים בידיעות וחדשות העולם, בשקרים וכזבים וברעיונות מטופשים, הרי הם מתערבבים בכאב ורחמנות ופחד, ומאז האדם נעשה מבולבל לגמרי ואינו יכול לא ללמוד ולא להתפלל.

על כן יש לו לאדם להקדיש לעצמו זמן שבו יוציא את כל מחשבותיו ממוחו ויתחיל להתבונן בהן אחת אחת, את חלקן יזרוק לפח האשפה בהבינו שמי שאמר אותן לא ידע מימינו לשמאלו, וכמו כן יזרוק את המחשבות שאין בהן כל תועלת ורק גורמות למרה שחורה, ורק את המחשבות המחזקים ומקברים אל הקב"ה - יאמץ לעצמו!

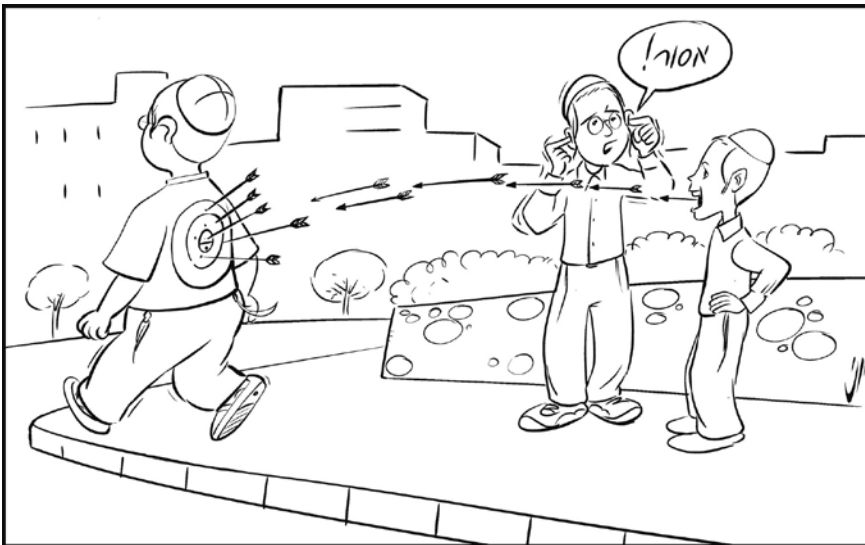
(הגה"צ רבי שמעון שפיצר שליט"א: מתוך הביני פרשת תולדות תשפ"ד)

הצדיקים הצעירים

המדור שבו תזכו בעוה"ז והשכר הגדול שמור לעתיד לבוא

**הדממה וההלם היו מוחלטים... אף אחד מילדי הכפרה
לא ידע לענות על השאלה. כולם אמנם שגנו את הדפים,
אבל אף אחד לא העלה על דעתו שאלה מסוג כזה**

חיים ויענקי מספרים על המתרחש ב"תלמוד תורה"

את המבחן הגדול הזה, אף אחד בכפרה
שגנו לא ישפח. כבר חדש לפני המבחן,
כולם למדו וחזרו על פרק "אלו מציאות"
שהיה אמור להיות המבחן החשוב ביותר
בתקופת הקיץ. ההתרגשות לפני המבחן
היתה גדולה. לילה לפני המבחן רבים
מחברי הכפרה פשוט לא הצליחו להרדם
מרב מתח. כל הילדים פחנו האחד את השני
בשאלות בפרק "אלו מציאות" וההתרגשות
היתה בשיאה.

אף אחד מילדי הכפרה לא ידע לענות על השאלה

הדממה וההלם היו מחלטים... אף אחד מילדי הכפרה
לא ידע לענות על השאלה. כולם אמנם שגנו את הדפים
שנלמדו אבל אף אחד לא העלה על דעתו שאלה מסוג
כזה. את הדממה קטעו רק דבריו של המנהל: "אני רואה
שאתם מופתעים מהשאלה, אבל גם בישיבה שלי, אף אחד
מהבחורים בישיבה לא ידע את התשובה.

למרות זאת, החלטתי לשאול אתכם בכל זאת את
השאלה, מכיוון שתשוב לי שתדעו את התשובה ותשימו
לב איך צריך ללמד מכל דבר.

אם תקחו ספר שמירת הלשון (בשער הזכירה תחלת
פרק י"ג) תקראו שם, שה"חפץ חיים" אומר שעלינו ללמד
ולראות כיצד החמירה התורה בענייני ממון. כשאדם רואה

יום המבחן הגיע, התישבנו כלם במקומותינו וחכינו
לכניסת המפקח והמנהל. כשהם נכנסו, אפשר היה
להרגיש את המתח באויר. "שמעתי שהתכוננתם והכנתם
את עצמכם כראוי למבחן "פחת המנהל" ואני אכן מקווה
שתצליחו. אבל לפני שאני מתחיל את המבחן רציתי לשאל
אתכם שאלה מיוחדת, ואני מבטיח פרס גדול ומיוחד למי
שידע לענות תשובה.

את השאלה הזאת שאל אותנו ראש הישיבה שלנו
כשאנחנו למדנו את פרק "אלו מציאות" בישיבה הקטנה
ואשמח מאוד אם מישוהו מכם ידע לענות לי את התשובה
הנכונה.

שקט מחלט השתרר בכפרה, והמנהל המשיך: "אולי
מישהו מכם ידע לענות לי מה אומר ה"חפץ חיים" שעלינו
ללמד מפרק "אלו מציאות" ומדיני "השבת אבדה"?

חפץ של חברו מנח במקום הפסד, אסור לו להתעלם והוא מחיב להתאמץ ולהשיבו אל בעליו ואפילו אם החפץ אינו שווה רק פרוטה אחת. ואם צוּתה לנו התורה להיטיב כ"כ עם חברינו בענין ממון שאינו נוגע רק בעולם הזה, על אחת כמה וכמה בכפלי כפלים צריך להיטיב לו, ולהזהר לא להשחית את נפשו שהוא לו הזק עולמי.

ובעיון לשון הרע, כשאדם מדבר לשון הרע על חברו הוא מחטיא את חברו וגורם לחברו לעבר על אסור של שמיעת וקבלת לשון הרע. ואלו לא היה מספר לו, לא היה חברו עובר על אסור זה, וא"כ ע"י ספור הלשון הרע, הרי המספר נחשב לחוטא ומחטיא שענשו חמור וגדול ביותר. "תראו", המשיך המנהל, "איך עלינו ללמד מכל דבר, כיצד להזהר ולהשמר מהאסור הנורא של דבורי גנאי על השני".

אני בכל זאת מענין להעניק לכם את הפרס המיוחד

השאלה והתשובה המיוחדת רתקו את כל התלמידים כשחלק מהנהנים בראשיהם לאות הסכמה, ונראה היה שאכן הפתעו. אף המנהל לא הסתפק בזאת, והוסיף:

אני בכל זאת מענין להעניק לכם את הפרס המיוחד, ולכן אכתב לכם על הלוח קטע מספר "שמירת הלשון", ומי שיידע להשלים את המלים החסרות יקבל את הפרס. וכך נכתב על הלוח:

"כמה צריך האדם להתבונן שיהיה נזהר תמיד מהעיון המר הזה, כי ידוע הוא שעיון זה נעשה על כל פנים בשנים, ואם כן הוא חוטא ומחטיא בזה את חברו שעל ידו בא חברו גם כן לאסור של _____ וקבלתו, ועוד שאר אסורים המבארים בפתיחת ספר 'חפץ חיים' ואלו לא היה מספר לו לא היה בא מעצמו לאסור הזה.

אז מהרו גם אתם ועינו בספר 'שמירת הלשון' בתחילת פרק י"ג שער הזכירה. וענו לנו מה המלים החסרות.

אם הנכם מעוניינים לזכות בפרסים שלנו כאן בגליון, אז מתקשרים עכשיו למוקד 'על הצדיקים' 073-345-30-95 ואמרים את השם ומשפחה שלכם, ומס' טלפון ואת העיר שאתם מתגוררים בה וכמובן את התשובה לשאלה זו

ככה
עונים תשובות
וזוכים בפרסים

במה זוכים?
זוכים ב 2 שוברים לקניית ספרים
בסך 50 ש"ח כל אחד

איך עונים?
מכינים את התשובות לכל השאלות בקצרה
מתקשרים למוקד 'על הצדיקים'
073-345-30-95
עד יום שלישי כל שבוע

משאירים את שמכם ומס' הטלפון שלכם
עונים את התשובות בקול צלול ובהיר
עכשיו מתפללים שתזכו

שבוע שעבר שאלנו
על איזו מצות עשה עוברים אם לא דנים לכף זכות?

התשובה:
'בצדק תשפוט עמיתך'

מי זוכה בפרסים?

בגליון פרשת חוקת, הבטחנו 2 שוברי קניה
לספרים בשווי 50 ש"ח כל אחד.

הזוכים הם:
שלומי נוסבונים ממודיעין עילית זכה ב 50 ש"ח
זאבי כהן זכה גם הוא ב 50 ש"ח

הזוכים קבלו הודעה טלפונית

מי האיש החפץ חיים

התלמידים היו בטוחים שבשלב כלשהו של השיחה, הוא יעבור לדבר על הנושא שעליו ביקשו שידבר, אבל להפתעתם כל השיחה נסבה אך ורק על ענין 'טוב לב'.

אין עוד עבירה, שאפשר לקרוא על העובר עליה בקביעות את התואר 'אדם רע', כמו לשון הרע

י"ז לאוין, י"ד עשין וג' ארורים. אמנם לא בכל דיבור יש את כל האיסורים הללו, אבל בכללות, כל דיבור ודיבור כולל כמה וכמה איסורים חמורים. הגאון מוילנא אומר שבכל מילה ומילה של תורה, מקיימים מצוות תלמוד תורה, ומנגד - בכל מילה של לשון הרע, עוברים על כל האיסורים הכלולים בה. ה'חפץ חיים' עושה חשבון, שאפשר לדבר בדקה אחת מאתיים מילים, ואם, חלילה, מדברים לשון הרע, אפשר לעבור בדקה אחת מאתיים עברות של לשון הרע, שכל אחת מהן כוללת כמה לאוין, עשין וארורים. וכל זה כאשר מדברים על אדם אחד, ואם חלילה מדברים על ציבור, הרי צריך להכפיל את האיסורים על פי מספר האנשים עליהם דיברו.

נורא נוראות! כמה מאות או אלפי איסורים, אפשר לעבור בדקה אחת! אין מציאות כזאת בעבירות אחרות. כל עברה צריכה תנאים מסויימים, כדי שניתן יהיה לעבור עליה. אי אפשר לחלל שבת ביום ראשון או שני, צריך דווקא בשבת. גם לא ניתן לאכול נבילות בלי הגבלה, צריך קודם כל למצוא בשר לא שחוט, וגם אז, כמה 'כזיתים' כבר יכול אדם לאכול ממנו? לעומת זאת, דיבור לשון הרע אינו מוגבל בזמן, בשעה, בכמות. אין כל תנאים מוקדמים לכך, ובכל עת וזמן אפשר, חלילה לעבור על רבבות איסורים באין מפריע.

על רוצחים, גזלנים, או מחללי שבת? התשובה היא, שכל החוטאים הללו, עם כל החומרה שבחטאיהם, אינם עסוקים ב'רע', ורצונם הוא להיטיב עם עצמם, גם אם בדרך אסורה ומכוערת. אבל בעל לשון הרע, רבותינו השוו אותו לנחש. בשונה מכל בעלי החיים, הנחש אינו טורף את הקרבן שלו, הוא לא נהנה הנאת החיך או הנאת הגרון, הוא לא שבע, אלא רק נושך את הקרבן עם שיניו, ומטיל בו את ארסו. הוא הורג אותו סתם כך, בלי כל תועלת. זו אכזריות 'לשמה'. כך גם בעל הלשון, הוא עוסק בלהרע לזולת, מבלי שלו עצמו יש איזו תועלת מכך.

פעם אמר לי יהודי פשט פשוט

פעם אמר לי יהודי פשט פשוט, בתפילה שאנו מתפללים מדי יום ביומו. אומרים אנו בברכות השחר: "שתצילני היום ובכל יום מאדם רע, מחבר רע, משכן רע, מפגע רע, מלשון הרע...". ולכאורה צריך להבין, כל הבקשות אומרים בלי ה"א הידיעה - "אדם רע, חבר רע", מדוע אין אומרים גם 'לשון רע' אלא "לשון הרע"? והתשובה פשוטה: הלשון אינה יכולה להיות 'רעה', היא סך הכל חתיכת בשר. בעל הלשון - הוא 'הרע'! לכן אומרים 'לשון' של האיש 'הרע'. מי שמדבר על הזולת, הריהו איש רע בעצמותו!

ה'חפץ חיים' מונה בעבירות הדיבור

בספר 'שוחר טוב' מביא בשם הגה"צ רבי יצחק פינחס גולדווסר שליט"א: תלמידיו של המשגיח, הגה"צ רבי מאיר חדש זצ"ל, ביקשו ממנו פעם שימסור להם 'ועד' על איסור לשון הרע. רבי מאיר הסכים ומסר להם שיחה ארוכה בנושא 'טוב לב'. התלמידים היו בטוחים שבשלב כלשהו של השיחה, הוא יעבור לדבר על הנושא שעליו ביקשו שידבר, אבל להפתעתם כל השיחה נסבה אך ורק על ענין 'טוב לב'.

כאשר סיים את השיחה, העלו השומעים בפניו את תמיהתם, מדוע לא דיבר על הנושא עליו ביקשו שידבר? השיב להם רבי מאיר: "על לשון הרע ביקשתם שאדבר? וכי מי הוא זה המדבר לשון הרע? רק אדם רע מדבר לשון הרע, אם תהיו אנשים טובים, לעולם לא תדברו לשון הרע!"

הרי שהמדבר לשון הרע הוא אדם רע בעצמותו, איש אכזר, וכיצד יכול אדם שכזה לצפות לטוב ה' ורחמיו? והרי אם הקב"ה לא יחוס עליו, אנה הוא בא? איזה סיכוי יש לו?

אין עוד עבירה, שאפשר לקרוא על העובר עליה בקביעות את התואר 'אדם רע', כמו לשון הרע. חז"ל (סוטה מב ע"ב) אומרים, שכת מספרי לשון הרע אינם מקבלים פני שכינה, ומביאים ראיה מהפסוק "לא יגדר רע". מי שמוגדר בתואר 'רע', אינו נמצא במחיצתו של הקב"ה. מי אמר לחז"ל שמדובר במדברי לשון הרע? אולי מדובר